

Handläggare
Susanna Nytell
Telefon: 08-508 150 29

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2021-02-04

Verksamhetsplan 2021 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Verksamhetsplanen för år 2021 fastställs.
2. Resultatenheter enligt bilaga 1:2 fastställs.
3. Internkontrollplan och system för intern kontroll enligt bilaga 3:1 och bilaga 3:2 godkänns.
4. Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt bilaga 3:5 fastställs.
5. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för introduktionsförskola om 1,1 mnkr.
6. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för åtgärder inom naturreservaten om 4,5 mnkr.
7. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för åtgärder för giftfri förskola om 0,6 mnkr.
8. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för klimatinvesteringar om 1,0 mnkr.
9. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för åtgärder för biologisk mångfald om 1,1 mnkr.
10. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för aktivitetscenter om 4,5 mnkr.
11. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för trygghetsskapande åtgärder om 0,7 mnkr.
12. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för åtgärder kopplade till Stockholm vid vatten om 1,0 mnkr.
13. Omslutningsförändringar om 126,2 mnkr redovisas till kommunstyrelsen.
14. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
15. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

08-508 150 29

start.stockholm

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Inledning	4
Konsekvenser av covid-19-pandemin	10
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	13
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	13
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	16
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	19
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	22
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	30
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	34
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	35
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	36
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	37
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	38
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	40
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	44
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	44
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	45
Redovisning av ekonomi	50
Nämndens ekonomiska förutsättningar	50
Investeringar	52
Resultatenheter	53
Budgetjusteringar	53
Omslutningsförändringar.....	55
Medel för lokaländamål.....	56
Övriga ekonomiska redovisningar.....	56
Särskilda redovisningar	57

Agenda 2030	57
Systematiskt kvalitetsarbete.....	58

Inledning

Skarpnäcks stadsdelsnämnds långsiktiga mål är att bidra till ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart samhälle. Verksamhetsplanen anger inriktningen för nämndens verksamhet under år 2021 och beskriver hur nämnden bidrar till att stadens mål uppnås.

Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges tre inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomisk hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stadsdelsnämndens ansvar och uppdrag

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ansvarar för merparten av välfärdsverksamheten inom stadsdelsområdet. Utifrån en bred kompetens ska stadsdelsnämnden erbjuda en hållbar samhällsservice av hög kvalitet.

I stadsdelsnämndens ansvar ingår kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, fritidsverksamheter för barn och unga, lokal kulturverksamhet, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder samt mottagande och integration av nyanlända. Viss tillsynsverksamhet och konsumentvägledning ingår också i nämndens uppdrag.

Stadsdelsnämnden ansvarar vidare för lokalt trygghetsarbete och platsamverkan samt stadsmiljöarbete såsom skötsel och investeringar i parker, naturområden, naturreservat och strandbad. Kopplat till trygghets- och stadsmiljöuppdraget ansvarar stadsdelsnämnden även för lokalt näringslivsarbete. Nämnden bidrar även till stadens klimat- och miljöarbete.

Vid allvarliga händelser och kriser ansvarar stadsdelsnämnden för omhändertagande och stöd till drabbade och allmänhet.

Stadsdelsnämndens ansvar omfattar lokalt demokrati- och utvecklingsarbete genom att vara en lokal länk för dialog mellan medborgare, stadens förvaltningsorganisation och förtroendevalda.

Inom alla ansvarsområden ska stadsdelsnämnden verka för genomförandet av de 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Skarpnäcks stadsdelsområde och befolkning

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning finns till för de cirka 46 500 invånare som bor här. Stadsdelsområdet omfattar Hammarbyhöjden, Björkhagen, Kärrtorp, Enskededalen, Bagarmossen och Skarpnäcks gård. Bostadsbeståndet karakteriseras av att antalet bostadsrätter är något fler än antalet hyresrätter.

Stadsdelsområdets befolkning växer inte i samma takt som stora delar av Stockholm. Antalet invånare beräknas öka med drygt 1600 personer fram till 2023, vilket motsvarar 3,5 %. I området planeras för cirka 6500 nya bostäder inom tre stora programområden som kommer att utveckla stadsdelsområdet och öka befolkningen på längre sikt. Fram till 2029 beräknas stadsdelsområdets befolkning öka med nära 7000 personer eller 15 procent jämfört med år 2020.

Under de närmaste åren, fram till 2023, väntas den procentuella befolkningsökningen bli störst i åldersgrupperna 16-19 år och 65-80 år, medan antalet förskole- och skolbarn minskar och antalet personer i arbetsför ålder ökar lika mycket som genomsnittet. Prognosen för perioden fram till 2029 visar att ökningen blir störst bland personer över 80 år, medan antalet barn i skolålder minskar.

Alder	2020	2023	2029	Förändring i antal 2020-2023	Förändring i % 2020-2023	Förändring i antal 2020-2029	Förändring i % 2020-2029
0-5 år	3479	3340	4008	-139	-4,0%	529	15,2%
6-15 år	5397	5334	5224	-63	-1,2%	-172	-3,2%
16-19 år	1794	2032	2228	238	13,3%	434	24,2%
20-64 år	29610	30622	33820	1012	3,4%	4210	14,2%
65-80 år	5109	5646	6530	537	10,5%	1421	27,8%
Över 80 år	1159	1213	1736	53	4,6%	577	49,8%
Totalt	46548	48187	53547	1639	3,5%	6999	15,0%

När det gäller sociala förhållanden och livsvillkor liknar Skarpnäcks stadsdelsområde på flera sätt staden som helhet. Medelinkomsten i stadsdelsområdet är något lägre än i staden, liksom andelen utlandsfödda, medan andelen förvärvsarbetande är något högre än i staden som helhet. Det finns stora skillnader i livsvillkor mellan stadsdelarna och ännu större mellan olika områden inom stadsdelarna. Framför allt i stadsdelarna Bagarmossen och Skarpnäcks gård är de socioekonomiska skillnaderna mellan olika områden tydliga. I dessa stadsdelar finns de mest socialt utsatta områdena inom stadsdelsområdet.

Stadsdelsnämnden och råd

Stadsdelsnämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare. Kommunfullmäktige utser ledamöter och ersättare i stadsdelsnämnden. Bland ledamöterna utser kommunfullmäktige en ordförande och en vice ordförande. Skarpnäcks stadsdelsnämnd leds av ordförande (MP) och vice ordförande (V). Stadsdelsnämnden fattar beslut om mål och inriktning för de verksamhetsområden som kommunfullmäktige delegerat till nämnden. Nämndens arbete leds

av presidiet bestående av ordförande, vice ordförande och stadsdelsdirektör.

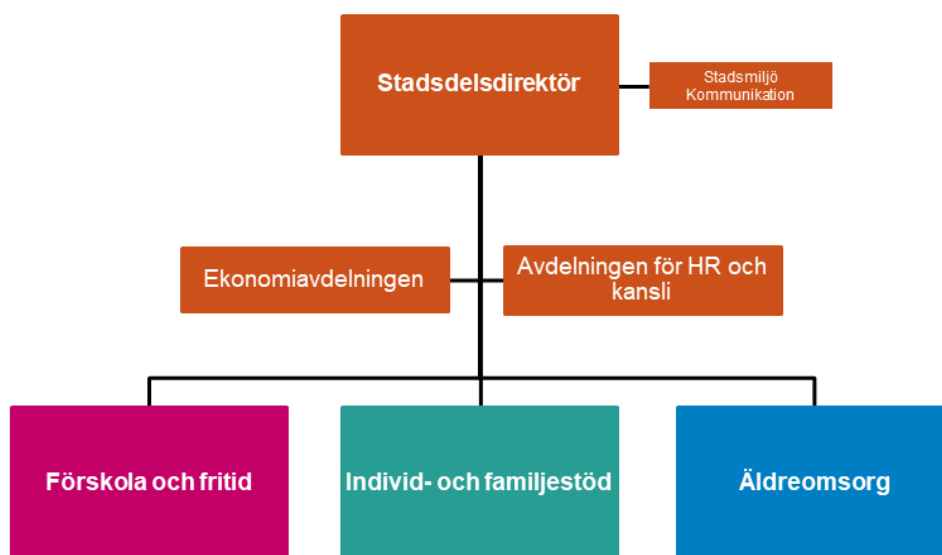
Ett pensionärsråd och ett råd för funktionshinderfrågor är knutna till stadsdelsnämnden. Råden utses av stadsdelsnämnden enligt instruktioner utfärdade av kommunfullmäktige. Ledamöterna nomineras av pensionärs- och handikapporganisationerna. För närvarande finns det inte några valda ledamöter till funktionshinderrådet. Råden sammanträder regelbundet i anslutning till nämndens sammanträden.

Stadsdelsförvaltningens ledning och organisation

Inom förvaltningens organisation har stadsdelsdirektören det övergripande ansvaret för all verksamhet. Stadsdelsdirektören svarar inför nämnden och leder förvaltningsledningen såväl som förvaltningens arbete och samverkan med fackliga organisationer. Direktören leder förvaltningen tillsammans med avdelningschefer och kommunikationsstrateg. De utgör förvaltningens ledning med ansvar för strategisk planering, styrning och uppföljning av verksamheten, ekonomistyrning och förvaltningsövergripande beslut.

Verksamheterna är indelade i avdelningen för förskola och fritid, avdelningen för individ- och familjestöd och avdelningen för äldreomsorg. Stadsdelsdirektören förfogar även över en stabsfunktion med ansvar för stadsmiljöfrågor. Till stöd har verksamheterna en kommunikationsstrateg samt HR och kansli- och ekonomiavdelning.

Stadsdelsförvaltningen

Nämndens prioriterade verksamhet under året

Nedan redovisas kortfattat vad stadsdelsnämndens verksamheter ska uppnå under året. Här redogörs också för hur nämnden avser att arbeta med de direktiv som rör samverkan med andra nämnder och bolag.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Skarpnäcks stadsdelsområde ska vara tryggt och säkert för alla invånare och för de som vistas och verkar här. Våra parker och grönområden ska vara trygga, välskötta och tillgängliga. Kvinnor och män som bor i stadsdelsområdet ska vara självförsörjande och leva självständiga liv. När våra invånare behöver stöd ska de vara delaktiga i insatserna. De som riskerar sin bostad eller har ett osäkert boende ska nå ett hållbart boende. Barn, unga och vuxna som lever i våldsutsatthet får skydd och stöd. I våra förskolor ska barnen utvecklas och lära sig genom lek och utforskande. Flickor och pojkar ska vara delaktiga och ha inflytande i förskolans innehåll. De äldre som bor i vårt stadsdelsområde ska uppleva trygghet och delaktighet i det stöd och den vård och omsorg de får.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Det ska vara attraktivt att vara företagare i Skarpnäcks stadsdelsområde och fler småföretag ska välja att etablera sig i här. I stadsdelsområdet ska det byggas hållbart, och människor och verksamheters olika behov av samhällsservice ska tillgodoses. Det ska vara god framkomlighet på våra parkvägar och det ska vara enkelt och tryggt att cykla och promenera där. De transporter som sker inom nämndens verksamheter ska vara hållbara. Barn, unga och vuxna ska ha en inkluderande, aktiv och trygg fritid. Invånarna i Skarpnäck ska kunna ta del av ett mångsidigt kulturutbud som utgår från delaktighet. I Skarpnäck utvecklas parkernas, grönområdenas och naturreservatens ekologiska värden, och de bidrar till att stabilisera nya klimatförutsättningar. Nämndens verksamheter är miljö- och klimatsmarta, energieffektiva och har en resurseffektiv avfallshantering.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämndens resurser ska användas väl med fokus på resultat för invånarna i stadsdelsområdet. Våra verksamheter ska ha en inkluderande och hälsofrämjande arbetsmiljö som präglas av ett engagerat och närvarande ledarskap. Medarbetarna i stadsdelsförvaltningen ska utöva ett aktivt medarbetarskap. Förvaltningen använder välfärdsteknik och digitala arbetssätt för att effektivisera och utveckla förvaltningens verksamheter.

Kommunfullmäktiges prioriterade områden

I stadens budget anges ett antal prioriterade områden där det finns ett särskilt stort behov av utvecklade processer och samverkan mellan flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser. Förvaltningen ser samverkan med andra förvaltningar och bolag som en förutsättning för en effektiv och utvecklingsinriktad verksamhet. Nämndens verksamheter ingår i olika samverkansprojekt och löpande arbeten tillsammans med andra nämnder och bolag.

Styrning och uppföljning

Stadsdelsnämndens verksamheter styrs, planeras och följs upp i stadens system för integrerad styrning och ledning, ILS, som stödjer nämndens verksamheter att ha ett tydligt fokus på resultat för invånarna. För att säkerställa att verksamheterna bedrivs effektivt och vidareutvecklar sin innovationsförmåga sker ett systematiskt kvalitetsarbete, vilket beskrivs

närmare under denna rubrik. Ekonomiavdelningen ansvarar för att samordna den ekonomiska uppföljningen och för att säkerställa en god prognossäkerhet och budgetföljsamhet, vilket beskrivs närmare under mål 3.1.

Nämndens verksamheter ska leva upp till de mänskliga rättigheterna, vara fria från diskriminering, jämställda, tillgänglig för alla, leva upp till barnets rättigheter, samt stärka invånarnas inflytande och delaktighet. I arbetet med att säkerställa detta samverkar förvaltningen med stadsledningskontoret och andra förvaltningar.

Samverkan för en effektiv verksamhet

Nämndens verksamheter ska bedrivas kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheten. Förvaltningen samarbetar med andra förvaltningar och bolag i syfte att bedriva en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Exempelvis bedrivs ungdomsmottagning och relationsvåldscentrum i samverkan med andra förvaltningar. Samverkan sker också kring olika utvecklingsprojekt, i syfte att gemensamt skapa nya innovativa arbetsätt och verksamhetsförbättringar, som exempelvis inom ramen för projekten Skarpnäcksmodellen och Stärkt tidigt stöd i samverkan.

Samverkan för ökad självförsörjning

För att öka andelen invånare i stadsdelsområdet som är självförsörjande samverkar förvaltningen med ett antal olika parter och på flera nivåer. På strategisk nivå sammankallar samordningsförbundet FINSAM till regelbundna möten mellan stadsdelsförvaltningen, Jobbtorg, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och regionen. På operativ nivå hålls möten mellan biträdande enhetschefer från samma parter lokalt, sammankallade av Jobbtorg Farsta. Likaså hålls möten för handläggarteam FINSAM en gång i månaden tillsammans med brukare och berörda samverkansparter.

Samverkan för ett bättre företagsklimat

Förvaltningen samverkar med Stockholm Business Region och lokala företagare i arbetet för ökad hållbar tillväxt och företagande inom Skarpnäck. Tillsammans med andra förvaltningar utvecklas trygghet, skötsel och kommunal service i området.

Samverkan för en trygg och säker stad

Förvaltningen bedriver ett aktivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete genom samverkan med bostadsbolag, polis, fackförvaltningar, lokala brottsförebyggande råd, föreningar och civilsamhälle. Utvecklingsarbetet med att tidigt nå barn och unga som är i riskzonen för kriminalitet fortsätter i samverkan med socialförvaltningen. Arbetet med att utveckla sociala insatsgrupper (SIG), 12-29 år, sker i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen. Under året inleds även projektet "Samordnare mot rekrytering till kriminalitet" i samverkan med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning, grundskolan och polisen.

Förvaltningen samverkar med stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör och Farsta kring Tryggt mottagande i hemmet. Uppdraget utförs av Enskede-Årsta-Vantör som också söker medel.

Arbetet för att motverka våldsbejakande extremism fortsätter i samråd med den centrala samordnaren för stadens arbete.

Arbetet för att upprätthålla och förbättra beredskapen för att hantera oförutsedda extraordinära händelser fortsätter i samverkan med stadsledningskontorets säkerhetsavdelning. Nämndens krisledning, POSOM-grupp och krisstödjare får utbildning och övar kontinuerligt utifrån nämndens krisledningsplan.

Samverkan för en hållbar stadsutveckling

Förvaltningen samverkar med trafikkontoret i planering och upprustning av lekparkar, parker och gångstråk. Nära samverkan sker med exploateringskontoret när det gäller åtgärder för grönkompensation i samband med att parkmark tas i anspråk för ny bebyggelse.

Agenda 2030

Nämndens kärnverksamheter bidrar på många sätt till att uppfylla ett stort antal av de globala målen i Agenda 2030. Under kommande år avser förvaltningen systematisera sitt arbete inom Agenda 2030 och kommer då att analysera vilka befintliga samarbeten som behöver utvecklas, och inventera vilka behov av ytterligare samverkan som behövs för att stärka arbetet. Detta beskrivs närmare under särskilda redovisningar. Vissa aktiviteter som planerades att genomföras under 2020 har försenats på grund av pandemin och kommer att genomföras under 2021.

Klimat- och miljöarbete

Förvaltningen samarbetar med miljöförvaltningen och övriga stadsdelsförvaltningar i genomförandet av Stockholms stads miljöprogram. Förvaltningen deltar aktivt i referensgrupper och kategoriråd med serviceförvaltningen kring upphandlingar för att säkerställa att hållbarhetskrav ställs i upphandlingsprocesser. I frågor som rör hållbara verksamhetslokaler samverkar förvaltningen med Micasa, Sisab och andra aktörer. Förvaltningens miljö- och klimatarbete beskrivs närmare under kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2.5.

Staden som arbetsgivare

Förvaltningen utvecklar arbetet för att vara en attraktiv arbetsgivare och säkra kompetensförsörjningen till verksamheterna. Förvaltningen stärker arbetet med medarbetarskap och ledarskap och erbjuder olika utvecklingsmöjligheter för medarbetare och chefer. Förvaltningen samverkar framförallt med andra stadsdelsförvaltningar för att utbyta erfarenhet och samarbeta i frågor som stärker staden som attraktiv arbetsgivare. Förvaltningen samverkar med stadsledningskontoret, personalstrategiska avdelningen, i flera arbetsgivarfrågor och utvecklingsinsatser.

Lokalförsörjning

Förvaltningens lokaler ska vara ändamålsenliga och yteffektiva. Underhåll sker löpande i samråd med berörda fastighetsägare för att säkerställa hållbarhet över tid. Förvaltningen samverkar med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, kommunala bostadsbolag och fackförvaltningar vid stadsplanering och exploatering för att säkerställa behovet av lokaler för verksamheter. Förvaltningen deltar i nätverket Samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS) som säkerställer att skol- och förskoleplanering ligger i linje med bostadsplanering, elevantalsprognos och befolkningsprognos. I SAMS medverkar stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, utbildningsförvaltningen, idrottsförvaltningen, trafikkontoret och Sisab.

Inköp

Vid inköp av varor och tjänster avropar förvaltningen från avtal som upphandlats alternativt upphandlar i enlighet med stadens program för upphandling och inköp. Förvaltningen bidrar i stadens arbete med kategoribaserade inköp. För inköp används stadens system för e-handel med anslutna leverantörer. Genom att använda det elektroniska inköpsstödet ökar förutsättningarna för att inköpen är miljö- och klimatsmarta, sker på rätt sätt och från rätt leverantörer.

Innovation och strategiska digitaliseringsfrågor

Förvaltningen samverkar med andra nämnder och bolag i syfte att öka takten i digital utveckling som leder till effektivitet och ökad kvalitet. Förvaltningen samverkar med äldreförvaltningen och övriga stadsdelsförvaltningar kring införande av digitala insatser och lösningar såsom digitala lås, digitala inköp och digital nattillsyn. Införandet av Esset, nytt verksamhetssystem för socialtjänst och äldreomsorg, innebär krav på förändrings- och utvecklingsarbete inom en stor del av förvaltningens verksamheter och förväntas leda till effektivisering och ökad möjlighet till systematisk uppföljning av socialtjänstens verksamheter.

Internationalisering och internationella relationer

Förvaltningen har för närvarande inte några internationella samverkansytor, i nuläget fokuserar förvaltningen i första hand på kärnverksamheterna och på att hantera konsekvenserna av pandemin.

Konsekvenser av covid-19-pandemin

Förskola och fritid

Förskolan har haft en hög andel frånvarande personal under våren och även under hösten. Verksamheten kunde under våren i stort sett hantera situationen eftersom andelen sjuka barn var ungefär lika stor som andelen sjuk personal. Under hösten har barnen i stor utsträckning varit närvarande medan personalens sjukfrånvaro har ökat successivt. Verksamheterna har hanterat den höga frånvaron genom ett ökat antal timanställda vikarier, omflyttning av personal till närliggande förskolor samt att man i några enstaka fall bett föräldrar ha sina barn hemma.

Inför 2021 kvarstår det oro för att sjukfrånvaron, inledningsvis, ska vara fortsatt hög. Det ökade behovet av vikarier till följd av hög personalfrånvaro har lett till ökat fokus på att säkerställa omsorg för barnen och barnsäkerhet. Det har och kommer att påverka undervisningen inom verksamheterna. Utemiljöerna har utvecklats till att bli lika pedagogiskt viktiga som inomhusmiljöerna, eftersom en stor del av dagen har tillbringats ute. I takt med att pandemin fortsätter, ökar också oron bland medarbetare för att själva bli smittade. Det kommer att kräva fortsatt stöd från närvarande chefer och HR.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen har påverkats av coronapandemin vilket har krävt större och löpande förändringar av verksamheterna. Pandemin och anpassade arbetssätt har medfört ökade kostnader under året, nämnden har haft möjlighet att söka merkostnader för detta under 2020. Nämnden ser ett fortsatt behov av anpassningar i form av ökad bemanning på vård- och

omsorgsboende, i dagverksamhet samt i hemtjänstens förstärkningsteam så länge pandemin pågår. Verksamheterna har löpande arbetat med kompetensutveckling och uppföljning av kompetens i basala hygienrutiner och smittförebyggande åtgärder, vilket även planeras fortsätta framöver.

Biståndshandläggarna har i mindre utsträckning genomfört hembesök vid ansökning och uppföljning av insatser, digitala lösningar används där så är möjligt men försvåras av att många äldre har begränsade kunskaper om digital teknik. Efterfrågan på vård- och omsorgsboende minskade under våren samtidigt som en viss ökning sågs i ej verkställda beslut inom hemtjänst, under sommaren ökade efterfrågan av vård- och omsorgsboende men har minskat igen i samband med pandemins andra våg. Behovet av hemtjänst har ökat under hösten med ökade kostnader som följd. Den minskade efterfrågan av vård- och omsorgsboende innebär en vårdskuld och kan också medföra att en ökad andel äldre behöver få sitt behov tillgodosett genom akut placering när behovet inte kan tillgodoses med hemtjänst. Förvaltningen ser att kostnaderna kan komma att öka under 2021.

För de äldre har pandemin inneburit begränsningar i utbudet av sociala aktiviteter vilket till viss del har kunnat ersättas med aktiviteter utomhus under sommarmånaderna och genom digitala lösningar. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att erbjuda digital fixartjänst för att hjälpa äldre att komma igång med egen digital utrustning. Aktivitetscenter och uppsökande insatser behöver anpassas i större utsträckning.

Individ- och familjeomsorg

Inom individ- och familjeomsorgen har pandemins påverkan på många sätt liknat den som gäller för samhället i stort. Flera målgrupper har behövt hjälp att få kännedom om myndigheternas råd och rekommendationer genom att förvaltningen har varit behjälplig med att sprida information, översätta information till andra språk och att använda alternativ kommunikation till exempel med bildstöd. Med hjälp av anpassningar har öppna verksamheter kunnat hålla öppet och bidra till information, trygghet och motverka social isolering för redan isolerade grupper i samhället. Förvaltningen ser att behovet fortsatt är stort och hoppas att kunna fortsätta erbjuda detta.

Stängda gränser har inledningsvis under pandemin gjort att tillgången till narkotika varit starkt begränsad. Förvaltningen och staden har följt de önskemål om anpassningar för personer med beroendesjukdom som regionen har framfört. Brukare har fått längre beslutsperioder i boendeinsatser kopplade till en vårdkedja. Under våren innebar det att en slags vårdskuld byggdes upp som enbart delvis har åtgärdats. Digitala lösningar står ofta inte till buds för personer som redan i många andra avseenden står utanför basala delar av samhällslivets service. Även barn och ungas beslut om till exempel stödboende eller HVB har förlängts för att det inte varit möjligt att planera för fortsatta insatser på hemmaplan under rådande omständigheter, vilket haft stor inverkan på det ekonomiska utfallet. Det kommande arbetet inriktas på att fortsätta säkerställa god kvalitet i givna insatser och att samverka med till exempel skolan och regionens verksamheter för att underlätta för brukarna att komma vidare i sin utveckling. Det kommer bland annat att innebära behov av att genomföra uppföljningar på smittsäkra sätt, vilket också kan innefatta fortsatt utveckling av digitala arbetssätt.

Våld i nära relationer

Den betydande nedgång i inflödet av ansökningar och anmälningar till följd av utsatthet för våld i nära relation som märktes i våras har brutits efter sommaren och inflödet är istället mycket högre än normalt. I hög utsträckning handlar det om mycket allvarligt våld, framför allt i familjer med barn. Utöver det stadsövergripande kampanjarbetet ser förvaltningen också att socialtjänstens egen upptäckt och anmälan har ökat vilket är positivt. Detta inte minst då effekter av pandemin kan medföra ökat våld i hemmet men också att utsatta personer får färre kontaktytor för att kunna slå larm. Ett exempel är minskningen av anmälningar från hälso- och sjukvårdens verksamheter. Under 2021 ser förvaltningen behov av att öka upptäckt och anmälningar också från de öppna verksamheterna för barn och unga, personer med funktionsnedsättning och äldre. Förvaltningen anpassar sina resurser för att möta behoven samt samverkar med Enskede Årsta Vantörs stadsdelsförvaltning inom ramen för relationsvårdscentrum.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Fler personer i stadsdelsområdet har vänt sig till förvaltningen till följd av ekonomiska svårigheter som arbetslöshet, skuldsättning och aviseringar om uppsägning av hyreskontrakt. Förvaltningen ser att den här typen av svårigheter kommer att fortsätta drabba personer i stadsdelsområdet. Lågkonjunktur och effekter av pandemin kommer att ställa krav på hög tillgänglighet, vägledning och snabba insatser från förvaltningens sida, för att bidra till att personer snabbt kommer tillbaka till självförsörjning. Under våren och sommaren såg förvaltningen att personer som behövde mycket stöd för att kunna tillgodogöra sig insatser hos stadens jobbtorg löpte en ökad risk att bli långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd. För nästa år ser förvaltningen ett stort behov av fortsatt hög tillgänglighet och service, samt befarar ökade kostnader för utbetalt bistånd. Detta ställer stora krav på hög effektivitet i arbetsprocessen mot självförsörjning och samverkan.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen har i hög utsträckning anpassat arbetssätt för att minimera hembesök, gå över till digitala lösningar och använda skyddsutrustning för att skydda målgrupperna vid nödvändiga möten. Samverkan med utförarverksamheter inom LSS-bostäder och daglig verksamhet har förstärkts. Förvaltningen har inom verksamhetsområdet också sett en försiktighet hos många inom målgruppen och därigenom en trendökning i ej verkställda beslut som beror på att brukare har tackat nej till insatser. Det har också inneburit en viss ökning av så kallade tomgångsplatser inom LSS-bostäder, vilket förhållandevis snabbt genererar en betydande intäktsförlust. Förvaltningen ser ökad efterfrågan av insatserna personlig assistans, hemtjänst, turbundna resor och ledsagarservice. För dessa insatser ska ökade behov till följd av pandemin vägas in vid bedömning, enligt särskilda riktlinjer. Det innebär ökade kostnader inom det fasta anslaget som kunnat balanseras under våren, men som under höstens våg inte har vägts upp av minskade kostnader inom andra insatser.

Park och stadsmiljö

Förvaltningen har sett ett ökat nyttjande av parker och grönområden under pandemin. Allt fler stockholmare tillbringar sin fritid utomhus vilket leder till ett ökat slitage i parker och grönområden och fler önskemål om t.ex. sittplatser och belysning.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Stadsdelsnämnden bidrar till målet om en modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla genom att fortsätta att utveckla metoder för att öka andelen invånare som är självförsörjande. Den pågående pandemin har lett till ökad arbetslöshet, och under 2021 kommer de arbetssätt som identifierats ha störst betydelse i en effektiv process fortsätta tillämpas. Samverkan med jobbtorg kring snabba insatser som är riktade för målgruppen är mycket viktig.

Skarpnäck ska vara ett tryggt, säkert, rent och tillgängligt stadsdelsområde. Den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet ökar och förvaltningen fortsätter sitt arbete med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder, bland annat genom platssamverkan.

Förvaltningens förskolor bidrar till att varje barn når sin fulla potential genom att erbjuda förskollärlärd utbildning där alla barn möts, leker och lär tillsammans. Barnen prövar och utvecklar sina förmågor och intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oavsett förutsättningar. Eftersom förskola och skola är starka skyddsfaktorer mot social problematik och utanförskap samverkar förvaltningen internt och externt för att skapa en sammanhållen kedja av förebyggande åtgärder i syfte att stötta barns och ungas utbildning.

Barn och vuxna som behöver stöd av socialtjänsten får insatser av hög kvalitet. De är delaktiga i att utforma det stöd de behöver för att kunna leva på likvärdiga villkor och utifrån egna val och möjligheter. I enlighet med stadens strategi samverkar förvaltningen med andra aktörer för att minska risken att barn, unga och vuxna dras in i kriminalitet. Arbetet mot att unga rekryteras till kriminell livsstil eller våldsbejakande extremism utvecklas både vad gäller förebyggande verksamheter och individuellt behovsprövade insatser.

Nämndens verksamheter inom äldreomsorg arbetar utifrån den nationella värdegrunden där äldre i behov av stöd får insatser av god kvalitet utifrån sina individuella behov. Coronapandemin kommer även under 2021 att ha en stor påverkan på äldreomsorgen och arbetet med att skydda äldre på särskilda boenden och inom hemtjänsten kommer fortsatt vara prioriterat.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att fortsätta att utveckla metoder för att förbättra möjligheterna för personer i behov av försörjningsstöd att nå en hållbar egen försörjning. Under 2020 har antal hushåll som mottar ekonomiskt bistånd ökat, eftersom den pågående pandemin har lett till ökad arbetslöshet. Under 2021 ska de arbetssätt som förvaltningen prioriterat utifrån effekt för målgruppen fortsätta och följas upp vilket bland annat innefattar hög tillgänglighet, vägledning och samverkan med jobbtorg för målgruppen.

Vuxna som står långt från arbetsmarknaden behöver ofta pröva sin arbetsförmåga och sina sociala färdigheter. En praktik eller arbetsträning genom Jobbtorg kan vara första steget till att komma närmare arbetsmarknaden och egen försörjning. Flera av de personer som uppbär

försörjningsstöd är sjukskrivna och saknar en sjukpenningsgrundande inkomst. Under 2021 kommer förvaltningen fortsätta arbetet för individuell planering med åtgärder och insatser som inleddes förra året för personer som har aktualitet inom flera av socialtjänstens verksamhetsområden och står långt från arbetsmarknaden. En del är att pröva hälsofrämjande aktiviteter och basal kroppskännedom eller att ta del av samordnade insatser för arbetslivsrehabilitering inom ramen för samverkan Samordningsförbundet FINSAM.

Barns behov och situation uppmärksammas särskilt inför beslut om ekonomiskt bistånd. Arbetet med barnkonsekvensanalyser när barn bor i osäkra boenden fortsätter under året.

Av de personer som mottar ekonomiskt bistånd är 52 procent män och 48 procent kvinnor. Fördelningen har varit relativt stabil under de senaste åren. Skillnaderna mellan könen är större sett till olika försörjningshinder - bland de som mottar ekonomiskt bistånd för att de är sjukskrivna utan sjukpenning är 60 procent kvinnor, bland de som är arbetslösa eller har sociala och medicinska försörjningshinder är 60 procent män.

För att minska behovet av försörjningsstöd till följd av arbetslöshet erbjuder förvaltningen i samverkan med andra aktörer olika arbetsmarknadsinsatser, exempelvis Stockholmsjobb. Jobbtorg Stockholm samordnar stadens insatser för att stödja arbetslösa personer som uppbär försörjningsstöd till egen försörjning. Förvaltningens medarbetare i öppna verksamheter länkar till jobbtorg då de möter unga vuxna som inte arbetar eller studerar.

Ungdomar i stadsdelsområdet erbjuds feriearbete under loven. Unga med funktionsnedsättning, med sociala skäl, som avbrutit gymnasiestudier eller bedöms ha behov av språkstödande insats är prioriterade målgrupper.

Förvaltningen kommer under året att fortsätta sitt arbete för att uppmärksamma, minimera och förebygga felaktiga utbetalningar. Regelbundna kontroller genomförs för att säkerställa korrekta utbetalningar av ekonomiskt bistånd och vid behov vidtas åtgärder. Resultaten av kontrollerna analyseras och används i förbättringsarbetet.

Inom stadsdelsområdet bor få nyanlända personer och familjer i förhållande till staden i stort. De nyanlända personer som flyttat till stadsdelsområdet har i stor utsträckning redan påbörjat sin etableringsprocess. Under det kommande året avser förvaltningen även fortsättningsvis erbjuda nyanlända personer och familjer insatser med fokus på att öka kunskaper och förutsättningar för att snabbt etablera sig på arbetsmarknad, bostadsmarknad och i samhällslivet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,5 %	2,7 %	Tertial
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5 %	1,5 %	Tertial
 Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)		Fastställs 2021	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1 %	1,0 %	Tertial
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	20 st	800 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	380 st	Tas fram av nämnd	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	20 st	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	42	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal unga 20-29 år som varken arbetar eller studerar som nåtts av uppsökande verksamhet och tagit del av arbetsmarknadsinsatser		Tas fram av nämnd	Tertial
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	380 st	9 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna revidera riktlinjerna för det kommunala aktivitetsansvaret	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Kvinnor och män är självförsörjande

Beskrivning

Förvaltningen fortsätter arbetet för att öka andelen invånare i stadsdelsområdet som är självförsörjande. Samverkan sker med Arbetsmarknadsförvaltningen och FINSAM för att minska arbetslöshet inom målgrupperna, och öka självförsörjning bland sjukskrivna utan sjukpenning. Anställning inom stadens verksamheter, Stockholmsjobb erbjuds för att minska arbetslösheten inom stadsdelsområdet.

Nyanlända personer och familjer erbjuds insatser med fokus på att öka kunskaper och förutsättningar för att snabbt etablera sig på arbetsmarknad, bostadsmarknad och i samhällslivet. Samhällsvägledningen utvecklas och kompletteras med aktiviteter i samverkan med näringsliv och civilsamhälle genom etablerade samarbeten.

Ungdomar inom stadsdelsområdet erbjuds feriearbete under loven.

Förväntat resultat

- Fler barn växer upp i hushåll som är självförsörjande.
- Fler kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden har insatser som på sikt medför ökad delaktighet och ekonomisk jämställdhet
- Sjukskrivna personer utan sjukpenning har insatser som på sikt medför ökad delaktighet och ekonomisk jämställdhet i deras livssituation.
- Unga vuxna och vuxna som har försörjningsstöd går vidare till studier eller arbete
- Invånare som fått stöd av budget- och skuldrådgivare har en bättre kontroll över sin hushållsekonomi och skuldsituation
- Personer som nyligen blivit arbetslösa kommer snabbt tillbaka till egen försörjning
- Nyanlända inom stadsdelsområdet inkluderas snabbt i studier, arbetsmarknad, bostadsmarknad och samhällslivet.
- Nyanlända som har ett tillfälligt boende, exempelvis inom SHIS, får i ett tidigt skede det

stöd och den hjälp de behöver för att kunna ta sig vidare till en varaktig bostad.

-Antalet felaktiga utbetalningar minskar

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel unga vuxna med försörjningsstöd som avslutas till egen försörjning	50 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska, inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända, aktivt delta i samhällsvägledningens utvecklingsarbete med fokus på arbete, bostad samt samarbeten med andra aktörer inklusive civilsamhället.	2021-01-01	2021-12-31
Förvaltningen erbjuder meningsfulla feriejobb som är ett första steg in på arbetsmarknaden.	2021-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att fortsätta arbetet med att Skarpnäck ska vara ett tryggt, säkert, rent och tillgängligt stadsdelsområde. Förvaltningen fortsätter sitt arbete med att utveckla parker och grönområden. Parkerna ska vara trygga, tillgängliga och välskötta. Tryggheten stärks genom t.ex. ändamålsenlig belysning och röjning av buskage. Förvaltningen samverkar med andra förvaltningar kring uppdraget att tillgängliggöra stadens naturreservat med rekreativa värden samt tillgängliggöra naturreservaten för personer med funktionsnedsättning. Under 2021 kommer förvaltningen påbörja arbetet med att utveckla Ekudden, en del av Flatens naturreservat, till en attraktiv målpunkt. Förvaltningen söker också medel för en fortsatt utveckling av området runt Flatenbadet som besöksmål året runt. Samarbetet med andra förvaltningar inom staden för att utveckla Lilla Sickla kommer också att fortsätta.

Enligt trygghetsmätningen som genomfördes under 2020 ökar tryggheten inom stadsdelsområdet. För att alla delar av stadsdelsområdet fortsatt ska vara trygga, säkra och levande arbetar förvaltningen med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder. Det trygghetsskapande arbetet som bedrivs i form av lokalt community work fortsätter. Det innebär att förvaltningen tillsammans med invånare, skolor, polis, stadens mobila ordningsvakter, fastighetsägare, det lokala näringslivet, föreningslivet och övriga civilsamhället arbetar tillsammans för att skapa ett tryggt och säkert stadsdelsområde. Under året kommer förvaltningen fortsätta att utveckla strukturer och analyser till grund för trygghetsarbetet, med målsättningen att nå större måluppfyllelse och öka effekten av insatserna som genomförs. Förvaltningens samverkansavtal med polisen bidrar till gemensamma prioriteringar i det brottsförebyggande arbetet. Förvaltningen ser ett behov av att samarbeta med närliggande stadsdelsförvaltningar för att öka tryggheten i områden i gränsen mellan olika stadsdelsområden. Förvaltningen avser att implementera stadens nya trygghetsprogram, som enligt planeringen kommer att beslutas i kommunfullmäktige inom kort, samt utveckla den civila beredskapen.

Under hösten 2020 utvärderar förvaltningen sin krishantering kopplat till pandemin. Under 2021 kommer lärdomar och utvecklingsområden tas till vara för att stärka krishanteringsförmågan.

Nämndens verksamhet inom området bidrar till att uppfylla två av de globala målen i Agenda 2030: Mål 11 - göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara samt Mål 16 - främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer. Enligt resultatet i trygghetsmätningen är kvinnor mer otrygga i våra utomhusmiljöer än män. Förvaltningen kommer att säkerställa att kvinnors och flickors åsikter beaktas vid trygghetshöjande åtgärder i den offentliga miljön.

Platssamverkan

Förvaltningen bedriver ett kontinuerligt arbete med platssamverkan sedan många år tillbaka i områdena Skarpnäcksfältet och Bagarmossen. I samverkan ingår de kommunala bostadsbolagen, föreningar, polisen, stadens mobila ordningsvakter och Stiftelsen på rätt väg. Kontakter upprätthålls också med bostadsrättsföreningar, skolor och näringsidkare. Från förvaltningen deltar företrädare för fritidsgårdar och social insatsgrupp. De utmaningar som finns och har funnits i områdena har medfört att insatserna framförallt inriktats mot att skapa en vuxennärvaro samt att skapa meningsfulla aktiviteter för ungdomar. Vid behov görs orosanmälan till socialtjänsten. Förvaltningen har tidigare, tillsammans med andra aktörer, sökt trygghetsinvesteringsmedel för fyra insatser i den fysiska miljön kopplat till behov som har identifierats inom ramen för platssamverkan. Även inför 2021 söker förvaltningen trygghetsinvesteringsmedel för fortsatta åtgärder. Under 2021 kommer förvaltningen att utveckla sin strategiska och operativa samverkan med trafikkontoret för att utveckla en platssamverkan för ökad trygghet även i de norra delarna av stadsdelsområdet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	79 %	79 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	85 %	-	År
 Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	82 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Trafiknämnden ska, med stöd av kommunstyrelsen, utreda möjligheterna att i lämplig stadsdel initiera ett pilotprojekt för att möjliggöra för näringslivet och civilsamhället att bidra till stadsmiljöverksamheten	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Parker och grönområden är trygga, välskötta och tillgängliga

Beskrivning

Förvaltningens arbete med att utveckla parker och grönområden i nära samverkan med engagerade medborgare, föreningar och stadens förvaltningar och bolag fortsätter. Den

uppdaterade lokala parkplanen är ett viktigt underlag för prioriteringar och inriktning i arbetet. Förvaltningen fortsätter arbetet med att förbättra tillgängligheten till och i parker, grönområden och naturreservat. Medel söks för naturvårdsinsatser i naturreservaten och för att utveckla de rekreativa och ekologiska värdena. Samverkan med medborgarna fortsätter, bland annat genom möjligheten att teckna brukaravtal och att odla på parkmark.

Förväntat resultat

- Parker och grönområden tas om hand, utvecklas och är uppskattade platser att vistas i.
- Parker och grönområden upplevs som trygga.
- Tillgängligheten till parker, grönområden, strandbad och naturreservat ökar för personer med funktionsnedsättning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen medverkar i trafiknämndens samordning av kommunikationsinsatser gällande stadens samlade renhållningsarbete, städgarantin samt vikten av stockholmarnas eget bidrag till en ren och vacker stadsmiljö	2021-01-01	2021-12-31
Lätt avhjälpta hinder inom parker och grönområden åtgärdas	2019-01-01	2021-12-31
Undersöka möjligheterna att öka antalet odlingslotter i stadsdelsområdet.	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Skarpnäck är ett tryggt och säkert stadsdelsområde

Beskrivning

Förvaltningen bedriver ett aktivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete genom samverkan med bostadsbolag, polis, ordningsvakter, fackförvaltningar, lokala brottsförebyggande råd, lokalt näringsliv, föreningar och civilsamhälle.

Trygghetsinventeringar genomförs tillsammans med polis och civilsamhälle. Förvaltningens säkerhetsarbete utvecklas med fokus på krisberedskap, civil beredskap och informationssäkerhet.

Förväntat resultat

- Invånarnas upplevelse av trygghet ökar.
- Invånarnas förtroende för förvaltningen ökar genom trygghetsskapande åtgärder.
- Förvaltningen, polisen och skolorna har en gemensam lokal lägesbild av trygghetsutmaningar inom stadsdelsområdet.
- Förvaltningen har en god krisberedskap.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ökar kompetensen kring våldsbejakande extremism bland berörd personal	2020-01-01	2021-12-31
Förvaltningen ökar kunskaperna om informationssäkerhet bland berörd personal	2020-01-01	2021-12-31
Struktur- och analysarbetet ska utvecklas i syfte att tydliggöra den lokala lägesbilden kring trygghetsutmaningar.	2021-01-01	2021-12-31
Undersöka möjligheten till platsaktivering genom muralmålning- eller gatukonstprojekt.	2021-01-01	2021-08-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utreda den upplevda otryggheten i Enskededalen i samarbete med förvaltningen i Enskede-Årsta- Vantör	2021-01-01	2021-12-31
Utveckla arbetet i lokala BRÅ	2021-01-01	2021-12-31
Utveckla arbetet med ungas brottutsatthet	2021-01-01	2021-12-31
Utveckla samverkan med trafikkontoret på strategisk och operativ nivå.	2021-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Stadsdelsnämndens verksamheter bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda förskollärlärd utbildning inom förskolorna där alla barn möts, leker och lär tillsammans, samt prövar och utvecklar sina förmågor och intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oavsett förutsättningar.

Förskolorna fortsätter att utveckla utbildningen och undervisningen utifrån läroplanen. Den pedagogiska relationen är viktig för barnets lärande och utveckling. Förskolornas pedagogiska miljöer är väl genomtänkta och utformade för att locka till lek, lärande och ett utforskande. Även under 2021 kommer anpassningar att göras för att möta rekommendationer utifrån pandemin. Barn i behov av särskilt stöd ska ha möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar. Under kommande år ska nya rutiner för ansökan, insats och uppföljning av särskilt stöd implementeras för att säkerställa att insatserna är individuellt anpassade och ändamålsenliga. Genom projektet Skarpnäcksmodellen och förskolans stödenhet fördjupas samverkan mellan socialtjänst, förskola och skola. Förskolorna får stöd för att på olika sätt verka för barns rättigheter, däribland barns rätt till trygg framtid och jämlika förutsättningar. Utbildningen i förskolan lägger grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoritetsspråken. Under 2021 kommer förskolan ytterligare arbeta för att synliggöra olika kulturer i sina lärmiljöer. Förskolans språkutvecklande arbete kommer att vara prioriterat under 2021.

Nya framtagna rutiner för orosanmälningar kommer fortsatt att följas upp under kommande år för att säkerställa att barn i riskzon uppmärksammas och får adekvat stöd. Under 2020 har orosanmälningar i stor utsträckning rört pojkar, varför åtgärder kommer att vidtas för att säkerställa kunskap gällande flickors utsatthet och tecken på detta. Under kommande år kommer förvaltningen även att inleda ett arbete med att undersöka bakomliggande orsaker till att barn inte är inskrivna i förskola inom stadsdelsområdet. Förvaltningen kommer även att utveckla samarbetet med fristående aktörer i syfte att skapa en likvärdig förskola. Förskolorna värnar om barnens rättigheter inom verksamheten genom barnrättsombud som stöttar verksamheterna utifrån barnkonventionens intentioner.

Det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter att utvecklas under kommande år genom uppföljning och utveckling av pedagogisk dokumentation. Genom att synliggöra lärande och utveckling hos barnen och säkerställa måluppfyllelse i relation till läroplanen, lägger förskolan en god grund för fortsatt skolgång. Förvaltningen avser att samarbeta med andra stadsdelsförvaltningar i kommande utvecklingsarbete för att ta del av samt bidra till goda exempel samt erfarenhetsutbyte.

Förvaltningens planerade såväl som fortsatta satsningar på pedagogisk kvalitet, jämställdhet och jämlikhet inom verksamheterna bidrar till mål 4 inom Agenda 2030: att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Inför 2021 kvarstår oro för hur pandemin fortsatt ska påverka förskoleverksamheten.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	37 %	33 %	Tertial
 Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	88 %	88 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Kvalitetsindikator - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6	3,6	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att alla förskolor arbetar med sin strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2021-01-01	2021-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna stärka uppföljningen av underlagen till förskolerapporten för att säkerställa och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet	2021-01-01	2021-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att kunna genomföra ett pilotprojekt för screening för läs- och skrivsvårigheter i förskolan	2021-01-01	2021-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna utreda hur språkutvecklingen sker i förskolan, och vilka åtgärder som kan öka förutsättningarna för språkutvecklingen	2021-01-01	2021-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna verka för en ökad likställighet gällande bedömningsgrunderna till barn i behov av särskilt stöd i förskolan samt till avsteg från vistelsetiden för barn till föräldralediga	2021-01-01	2021-12-31
 Utbildningsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samverkan med arbetsmarknadsnämnden genomföra en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal vid behov	2021-01-01	2021-12-31
 Utbildningsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna öka andelen inskrivna barn i förskolor i områden där inskrivningsgraden är låg, med fokus på områden som är mindre socioekonomiskt gynnsamma	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Barn utvecklar sin empatiska förmåga för en hållbar framtid

Beskrivning

Utbildningen i förskolan lägger grunden för att barnen ska förstå vad demokrati och mänskliga rättigheter är. Barnen utvecklar kunskaper om hur de genom olika val kan bidra till en hållbar utveckling, såväl social som miljömässig. Barnen utvecklar sin förmåga att ta hänsyn till människor, natur och omvärld bland annat genom utvecklingsprojektet Hållbar framtid.

Förväntat resultat

- Barn är trygga på förskolan
- Barn utvecklar sin förmåga att hantera etiska dilemman
- Flickor och pojkar lär sig i, och om, och för naturen för en hållbar framtid

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel vårdnadshavare till flickor och pojkar i förskolan som upplever att barnet känner sig tryggt på förskolan	90 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen reviderar och kopplar projektplan för projektet Hållbar framtid till Agenda 2030	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Barn utvecklas och lär genom lek och utforskande

Beskrivning

Förskolan stimulerar varje barns utveckling och lägger grunden för ett livslångt lärande genom att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetsätt. Verksamheterna prioriterar arbetet med att ge barnen möjlighet att utveckla sitt språk och sin förståelse för matematik och naturvetenskap. Barn med annat modersmål får stöd att utveckla sin flerspråkighet. De pedagogiska relationerna har en avgörande betydelse för barns lärande. Förskolan uppmärksammar barn som av olika anledningar behöver mer stimulans eller särskilda insatser genom specialpedagogiskt stöd.

Förväntat resultat

- Barnen utvecklas och reflekterar och får därigenom syn på sitt eget lärande.
- Flickor och pojkar i behov av särskilt stöd uppmärksammas tidigt och får stöd att utveckla strategier för att tillgodogöra sig utbildning.
- Förskolorna och öppna förskolan har rutiner för orosanmälan till socialtjänsten i enlighet med socialtjänstlagen. Barn som behöver stöd i sin livssituation upptäcks tidigt.
- Flickor och pojkar har daglig fysisk aktivitet och utevistelse i nämndens förskolor. Fysisk aktivitet och utevistelse bidrar till god hälsa.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel nöjda vårdnadshavare till flickor och pojkar inom området utveckling och lärande	82 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna synliggör olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer i verksamheternas lärmiljöer.	2021-01-01	2021-12-31
Förskolorna säkerställer att den individuella dokumentationen tydligt och systematiskt visar varje barns individuella behov av språkutveckling samt förändringar i lärandet över tid.	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna utarbetar former för att informerar vårdnadshavare om mål och arbets sätt via startsidan i Skolplattformen. Den digitala kommunikationen med vårdnadshavare ökar.	2021-01-29	2021-12-31
Förvaltningen påbörjar ett arbete för att undersöka vilka barn i förskoleålder som inte deltar i förskola	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar är delaktiga och har inflytande i förskolans utbildning

Beskrivning

Barn har rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ligger till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen. Förskolan uppmuntrar barnen att föra fram och ta ansvar för sina tankar och idéer och skapar förutsättningar för detta. Barnens utmanas i undervisningen och får möjlighet att bilda sina egna uppfattningar och göra val utifrån sina egna förutsättningar.

Förväntat resultat

-Flickor och pojkar har samma möjlighet att påverka utbildningens innehåll

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Insatser av hög kvalitet med evidens

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att barn och vuxna som har kontakt med socialtjänsten får snabb kontakt med den eller de kompetenser som behövs för att utreda hjälpbehov och rätten till insats. De är delaktiga i planeringen av beviljade insatser genomförande. Beviljade insatser är uppföljningsbart och personligt målformulerade men siktar ytterst på människors rätt att utveckla sina egna resurser att leva ett självständigt liv.

Socialtjänsten spelar en viktig roll för att bryta normaliseringsprocessen kring skolfrånvaro, narkotika och våldshandlingar hos unga i riskzon för kriminalitet. Förvaltningens arbete fortsätter i enlighet med stadens strategi. Eftersom det är ett fåtal unga som står för mycket av ungdomsbrottsligheten medan brottsoffren är många förstärker förvaltningen också stödet till brottsutsatta. Förvaltningen ser behov av att återetablera och utveckla arbetssätten med Addiction Severity Index (ASI) som stöd i bedömning av behov för vuxna personer med missbruk och beroende. För målgruppen ges stöd från case manager, boendeinsatser i vårdkedjan samt öppenvård med insatser som rekommenderas i Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruk och beroende, inklusive anhörigstöd för personer med beroendesjukdom samt för dem med samsjuklighet. Stadens program mot alkohol, narkotika, droger och tobak (ANDT) anger att insatser för målgruppen ska ges i enlighet med dessa riktlinjer. Inom ANDT-programmet följer förvaltningen särskilt upp att arbetssätt är etablerade för tidig upptäckt under nästa år. Att stärka och utveckla insatser för målgruppen bidrar till mål 3:5, "Förebygg och behandla drogmissbruk", i Agenda 2030.

I samarbete med Enskede-Årsta-Vantör och Farsta stadsdelsförvaltningar kommer bland annat

anhörigperspektivet att fortsätta utvecklas under året. I förvaltningens egen uppföljning liksom i socialförvaltningens kartläggning av socialpsykiatri 2020 framkommer exempelvis behov av att lägga ytterligare fokus på återhämtningsperspektivet och på samverkan med andra aktörer och samordnad individuell plan (SIP). Särskilt gällande SIP finns ett stort utvecklingsområde att i samverkan med regionen både öka användandet men också involvera den enskilde i planeringen bättre under 2021. Förvaltningen ser att en effekt av pandemin har varit att SIP-arbetet har försämrats kvalitativt för vuxna med komplexa insatsbehov. Förvaltningen arbetar i enlighet med stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, och verksamhetsplanen innehåller aktiviteter som bidrar till uppfyllelse av programmets mål.

Förvaltningens ungdomsmottagning (UMO) bedrivs i samverkan med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning. Det är färre pojkar än flickor som söker råd och stöd hos kurator på UMO. I syfte att öka pojkars psykiska välmående samverkar UMO med fritidsgårdarna i stadsdelsområdet, för att där komma i kontakt med pojkar och sprida information om UMO:s stöd.

Samverkan mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamhet och polis

Förskola och skola är starka skyddsfaktorer mot social problematik och utanförskap, och förvaltningen arbetar därför med en sammanhållen kedja av förebyggande åtgärder för att stötta barns och ungas utbildning. Fritidsverksamhet och polis är viktiga samverkansparter i arbetet. Under 2020 har stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen slutit en övergripande överenskommelse om samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst, som ligger till grund för samverkan mellan de olika verksamheterna. Syftet är att stödja smidiga övergångar mellan verksamheterna oavsett om det är rutinmässiga överföringar av information eller utifrån situationer där barn är utsatta. Förvaltningen har ett flertal olika forum och projekt för samverkan kring stöd till barn och unga i olika åldrar:

Projektet Stärkt tidigt stöd i samverkan (STIS) riktar sig till familjer med barn i åldern 0-6 – blivande föräldrar, nyblivna förstagångsföräldrar och föräldrar som får sitt första barn i Sverige. Familjerna erbjuds tidigt stöd för att öka förutsättningarna för en gynnsam utveckling för barnen. Projektet som bedrivs i samverkan med socialförvaltningen, barnmorskemottagning, barnavårdscentral och öppna förskolan, avslutas under våren 2021 och framgångsrika arbetssätt och samverkansformer planeras övergå i ordinarie verksamhet.

Inom varje förskoleenhet finns barnombud som har till uppgift att sprida kunskap om förskolans ansvar att uppmärksamma brister i barns hemsituation och vid oro göra anmälan till socialtjänsten. Barnombuden ska informera och uppdatera personalen inom området och kalla till samråd när en situation blir aktuell på en förskola.

Skarpnäcksmodellen är ett projekt som bedrivs i samverkan mellan stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen med stöd av stadens sociala investeringsfond, och som riktar sig till barn i åldern 1-10 år och deras familjer. Projektet syftar till att skapa en ny form av familjeorienterad förebyggande serviceinsats och att ge stöd till barn, familjer och personal när det finns behov av samordnade stödjande insatser under förskoletiden, vid övergången till skolan och upp till och med år tre i grundskolan.

I samverkansforumet skola, socialtjänst och polis, SSP, deltar stadsdelsförvaltningens preventionssamordnare samt enhetschefer för fritid och kultur och familjeenheten. Från polisen deltar kommunpolis och från skolan deltar rektorer från grund- och gymnasieskolor,

såväl kommunala som fristående. Styrgruppen för barn- och ungdomssamverkan, BUS, är ett forum för samverkan kring barn i behov av särskilt stöd mellan stadsdelsförvaltningen, grundskolan, barn- och ungdomspsykiatri och Habilitering och Hälsa.

Vid polisens så kallade ungdomsutsättning deltar stadsdelsförvaltningens samordnare för sociala insatsgrupper (SIG) samt socialsekreterare från barn- och ungdomsgruppen. SIG är ett väletablerat samverkanskoncept inom förvaltningen som sker i samarbete med polis, frivård, kriminalvård, arbetsmarknadsförvaltningen med flera. Utifrån ett behov som identifierats inom sociala insatsgrupper har även ett arbete inletts för att ge stöd till unga brottsoffer. Skarpnäckslyftet är en lokal områdessamverkan med fokus på trygghet i stadsdelarna Bagarmossen och Skarpnäck, som beskrivs närmare under avsnitt 1.2.

Förvaltningen har under 2020 beviljats medel för sociala investeringar för att genomföra projektet "samordnare mot rekrytering till kriminalitet" tillsammans med medsökande stadsdelsförvaltning Enskede-Årsta-Vantör. Projektet, som kommer att påbörjas under första halvåret 2021, syftar till att stärka och konkretisera samhandling mellan olika aktörer, framför allt polis, skola, socialtjänst och fritidsverksamheter, för att förebygga att barn och unga i åldern 10-15 år rekryteras till kriminalitet eller kriminella nätverk.

Stöd och skydd vid våldsutsatthet

Alla verksamheter har grundläggande kunskaper om våld i nära relationer för att kunna agera och uppmärksamma våldsutsatta barn, vuxna och äldre. Förvaltningen fortsätter höja kompetensen kring hedersrelaterat våld och förtryck, där medarbetare som under föregående år erhållit fördjupade kunskaper i ämnet stödjer verksamheterna i deras fortsatta utvecklingsarbete. Förvaltningen kommer fortsätta att utveckla samverkan och stödet till särskilt sårbara grupper, stärka samverkan mellan förskolan och socialtjänsten i det tidigt våldsförebyggande arbetet riktat mot barn och unga samt tydliggöra arbetsprocesser, roll- och ansvarsfördelning. Ungdomsmottagningens kuratorer ska få ökad kunskap om våld och våldsutsatthet genom samverkan med relationsvåldscentrum.

Vidare fortsätter utveckling av arbetssätt för att fler våldsutövare ska ta emot insatser. Under kommande år ska alla berörda medarbetare få utbildning för att kunna identifiera och möta de utökade målgrupperna för stadens nya program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation. Att stärka, utveckla och bredda detta arbete bidrar till att uppnå det jämställdhetspolitiska målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, samt mål 5:2 i Agenda 2030, att utrota våld mot och utnyttjande av kvinnor och flickor.

Hållbart boende

Boende är en grundläggande förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv. Barnfamiljer, personer med psykisk funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper som prioriteras inom förvaltningen och erbjuds stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar. Vräkningsförebyggande arbete för barnfamiljer fortgår genom förstärkning av budgetrådgivning och samtal enligt metoden "Barns rätt som anhöriga" (BRA-samtal). Samhandläggning kring äldre som är eller riskerar hemlöshet utvecklas vidare inom förvaltningen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogdemyndigheten	40 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	Tertial
 Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	20 %	Fastställs t1	Tertial
 Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	90 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	90 %	öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	90 %	öka	År
 Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	80 %	År
 Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %	75 %	Tertial
 Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	10 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	96 %	90 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	79 %	År
 Andel personer som själv upplever att dem får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)		Fastställs 2021	År
 Andel personer som själv upplever att dem får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)		Fastställs 2021	År
 Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	75	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel utredningar av barn och unga i vilka skola/förskola vidtalas	95	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	15	Tas fram av nämnd	År
 Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	90 st	Tas fram av nämnd	År
 Antal vräkningar som berör barn	0	Tas fram av nämnd	Tertial
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	95 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Bostadsförmedlingen ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra åtgärder och nödvändiga ändringar samt se över hela processkedjan för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får tillgång till det.	2021-01-31	2021-06-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda ansvaret för beställning av vissa eller alla typer av bostäder med särskild service i syfte att öka likställigheten och tillgången till fler LSS-bostäder. Utredningen ska innehålla en grundlig analys av de ekonomiska konsekvenserna på kort och lång sikt av eventuell flytt av beställaransvaret	2021-01-01	2021-12-31
 Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna, samt vid behov med stöd av arbetsmarknadsnämnden, utreda en utveckling av fritidsgårdarnas fortsatta uppdrag i syfte att nå fler och erbjuda mer kontinuerlig och planerad verksamhet, inklusive hur mer verksamhet kan ske mobilt och digitalt samt ta fram en modell för fortsatt drift av fritidsgårdar som stängts på grund av hot och kriminalitet.	2021-01-01	2021-12-31
 Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans säkerställa att alla barn som är placerade på HVB- eller familjehem har en skolplanering och inte står utan skolgång mer än en vecka	2021-01-01	2021-12-31
 Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska utveckla och systematisera uppföljningen av hur klienterna och brukarna upplever effekten av de insatser de får genom socialtjänsten	2021-01-01	2021-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att Esset är ett verksamhetssystem som möjliggör en evidensbaserad socialtjänst med fokus på att klienten känner att den fått fungerade stöd	2021-01-01	2021-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna införa en samlad verksamhetsuppföljning för LSS-verksamheter	2021-01-01	2021-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta projektet STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan och utöka hembesöksprogrammet så det når fler och stöttar familjer i riskzon längre	2021-01-01	2021-12-31
 Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att söka socialtjänst i annan stadsdel än där man bor när det gäller hedersrelaterade problem	2021-01-01	2021-12-31
 Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna samverka särskilt med Polisen kring initiativ gryning och arbeta för att stödet till utsatta för våld i nära relation sker samordnat	2021-01-01	2021-12-31
 Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna tydliggöra fältassistenternas uppdrag, arbetsmetoder och mål i syfte att skapa en likställighet i staden	2021-01-01	2021-06-30
 Socialnämnden ska stötta stadsdelsnämnderna i genomlysning av socialtjänstens barn- och ungdomshandläggning enligt modell "Rätt stöd i rätt tid"	2021-01-01	2021-12-31
 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen ta fram förslag på förändrade riktlinjer för att införa en ny form av sysselsättning inom socialpsykiatri samt i samband med detta göra en översyn av ersättningssystemet för sysselsättning	2021-01-01	2021-12-31
 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla en modell för verksamhetsuppföljning för samtliga verksamheter inom socialtjänsten oavsett regiform	2021-01-01	2021-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbetet med socialnämnden och utbildningsnämnden fullt ut implementera SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång för placerade barn	2021-01-01	2021-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska inrätta strategisk funktion för samverkan skola-socialtjänst-polis-civilsamhälle	2021-01-01	2021-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med utbildningsnämnden och socialnämnden implementera modellen för skolsociala team i hela staden och utöka socialtjänstens närvaro i skolan	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämndernas ska tillsammans med socialnämnden utreda förutsättningarna för att samlokalisera socialsekreterare och polis i stadens lokalpolisområden	2021-01-01	2021-12-31
 Utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och socialnämnden ska utveckla samverkan kring barn som riskerar att föras utomlands i syfte att ingå barnäktenskap eller könsstympning	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Barn, unga och vuxna som lever i våldsutsatthet får skydd och stöd

Beskrivning

Alla verksamheter inom förvaltningen arbetar för att upptäcka våld. Alla berörda medarbetare har kunskaper om relationsvåld, hedersrelaterat våld och förtryck och sexuellt våld oberoende relation, vilket är avgörande för att kunna upptäcka våldsutsatthet och bryta våldsspiralen. Vid upptäckt förmedlas kontakt till förvaltningens relationsvåldsteam. Vid oro för barns behov av stöd och skydd görs orosanmälan till socialtjänsten. Förvaltningen säkerställer att barn kommer till tals och att deras åsikter, behov och rädslor utgör underlag vid bedömningar och i planering och utformning av insatser. Inför beslut i våldsutredningar görs alltid en barnkonsekvensanalys. Förvaltningen arbetar familjeorienterat för att säkerställa att individuellt utformade insatser ges samtidigt till berörda familjemedlemmar i hushåll där våld förekommer. I det tidiga våldsförebyggande arbetet riktat mot barn och unga sker samverkan mellan förskola, öppna verksamheter och socialtjänsten.

Förväntat resultat

- Alla berörda medarbetare har tillräckliga kunskaper om relationsvåld, hedersrelaterat våld och förtryck samt sexuellt våld oberoende relation för att kunna agera och uppmärksamma våldsutsatta barn, vuxna eller äldre
- Inom socialtjänsten används FREDA-kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet
- Förvaltningen har arbetsprocesser och insatser som är anpassade för särskilt sårbara grupper
- Barnkonsekvensanalyser görs med samlad kompetens från barn- och vuxenhandläggare
- Våldsutsatta vuxna och barn får individuellt stöd och skydd
- Fler våldsutövare får insatser för att upphöra att använda våld
- Medarbetare i förskolan och de öppna verksamheterna för barn och unga har grundläggande kunskaper för att arbeta våldsförebyggande, utifrån ett normkritiskt förhållningssätt

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel våldsutsatta personer som upplever att de insatser de har fått har hjälpt dem att leva ett liv fritt från våld	80		År
Andelen barnfamiljer som inte har återaktualiserats inom 12 månader efter avslutad utredning eller insats som rör våld	75 %		Tertial
Antal orosanmälningar som görs i fritidsverksamhet	7		År
 Antal orosanmälningar som görs i förskolan	28		År
Antal våldsutövare i en nära relation eller i en hederskontext som har kontakt med RVC.	15		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stärka chefsamverkan och kunskapsutbyte mellan RVT och RVC inom förvaltningarna i klustret för RVC sydost i syfte att uppnå gemensam verksamhetsutveckling.	2021-01-01	2021-12-31
Yrkesverksamma inom skola, fritid, socialtjänst, kultur och arbetsmarknad får utbildning i våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Människor lever självständiga liv och är delaktiga när de behöver stöd

Beskrivning

Barn och vuxna som har kontakt med socialtjänsten får snabb kontakt med den eller de kompetenser som behövs för att utreda och bedöma hjälpbehov och rätten till insats. De får relevant information utifrån sina behov och är delaktiga i att utforma det stöd de behöver för att kunna leva på likvärdiga villkor och utifrån egna val och möjligheter. Socialtjänsten använder bedömningsinstrument och barnsamtal och kommer under året att fortsätta utveckla dessa arbetssätt i återkoppling med brukare och familjer. Det bidrar till ökad träffsäkerhet, motivation och delaktighet i familjers och enskildas förändringsarbete. Användandet av bedömningsinstrument leder också ofta till att insatser kan sättas in snabbare. Uppföljning av genomförandeplaner och vårdplaner är prioriterat under året för att säkerställa att enskilda är delaktiga i hur deras insatser utformas.

Förväntat resultat

- Individer och familjer med stödbehov får individuellt anpassade och samordnade bedömningar och insatser
- Det finns bred kompetens inom alla enheter för att ge alla brukare rätt hjälp utifrån deras stödbehov
- Utredningar inom socialtjänsten genomförs på kortare tid
- Bedömningsinstrument och standardiserade metoder används för att utforska hjälpbehov och följa utvecklingen under insats
- Hög kontinuitet präglar insatserna för personer med funktionsnedsättning
- Ett tydligt återhämtningsperspektiv finns i bedömning av stödbehov för personer med psykisk sjukdom
- Anhöriga till barn med funktionsnedsättning och personer med beroendeproblematik uppmärksammas och får stöd för egen del
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som leder till utveckling

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andelen flickor och pojkar som i stockholmsenkäten tycker att någon i familjen dricker för mycket			År
Antal avslutade ärenden inom sociala insatsgruppen som har en stabil social tillvaro efter avslutad insats	7		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta utveckla individuppföljningen med utökad inriktning på SIP och beaktande av återhämtningsperspektivet vid utskrivning från psykiatrisk slutenvård	2021-01-01	2021-12-31
Följa upp socialtjänstens arbete med kunskapsbaserade metoder för att tidigt upptäcka, agera och erbjuda stöd personer med ett risk- eller missbruk med särskilt fokus på riskgrupper samt barn i enlighet med ANDT-programmet.	2021-01-01	2021-12-31
Förvaltningen utvecklar sitt arbete med att förbättra stödet till föräldrar med barn med funktionsvariationer	2019-01-01	2021-12-31
Medarbetare inom avdelningen för individ- och familjestöd stärker sina kunskaper om nationella minoriteter genom att delta i stadens föreläsning "Romani Tjej".	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Människor som riskerar sin bostad eller har ett osäkert boende når ett hållbart boende

Beskrivning

Boende är en grundläggande förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv. Barnfamiljer, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper som prioriteras inom förvaltningen och erbjuds stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar. Reviderade rutiner och arbetssätt för det vräkningsförebyggande arbetet följs upp och anpassas. Vräkningsförebyggande arbete för barnfamiljer fortgår genom förstärkning av budgetrådgivning och samtal enligt metoden "Barns rätt som anhöriga" (BRA-samtal). Stöd till såväl enskilda som familjer i osäkra boendeformer och sociala kontrakt ges i form av bostadsvägledning. Praktiskt stöd kompletteras med bolots eller boendestöd. Förvaltningen fortsätter utveckla arbetet med att ge stöd till personer med sociala kontrakt för att motverka skuldsättning. Uppföljningen av bostadsformer inom SHIS stärks, både avseende hyresinbetalningar och skötsel.

Förväntat resultat

- Barnfamiljer och vuxna får bostadsvägledning för att få mer hållbara och långsiktiga boendelösningar
- Bostadsvägledning inleds i direkt anslutning till att andrahandskontrakt med förvaltningen tecknas
- Barnkonsekvensanalyser görs med samlad kompetens från barn- och vuxenhandläggare
- Barn erbjuds information och att uttrycka sin åsikt
- Personer som har avtalat boende inom SHIS fullföljer kontraktskraven eller uppmärksammas i tid om annat stöd behövs
- Antalet personer i behov av akutboende minskar
- Äldre som är hemlösa, eller riskerar hemlöshet, får samtidiga och samordnade insatser utifrån individens helhetsbehov av stöd, vård och omsorg
- Andel underrättelser som inte går vidare till kronofogden ökar

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel underrättelser om hyresskulder/vanvård/störningar där ärendet efter kontakt med förvaltningen inte går vidare till Kronofogdemyndigheten	75 %		Tertial
♀ Antal personer med avtalat boende som går vidare till genomgångskontrakt	15		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen genomför ett pilotprojekt med forskare vid Ersta- Sköndal-Bräcke högskola för att utvärdera Bra-samtal med barn över sju år	2019-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter arbetar utifrån den nationella värdegrunden inom äldreomsorgen, att äldre i behov av stöd får insatser av god kvalitet utifrån sina individuella behov. Grundläggande krav finns på gott bemötande och äldres delaktighet under såväl utrednings- och beslutsprocess som vid upprättande av genomförandeplan. Beviljade insatser har tydliga målformuleringar, vilket möjliggör en röd tråd mellan beställning och genomförandeplan. Verksamheternas systematiska kvalitetsarbete med avvikelshantering vidareutvecklas under året. För att säkerställa att verksamheterna bedrivs med hög kvalitet utvecklas uppföljningsarbetet på både verksamhets- och individnivå. Förvaltningen bidrar till stadens program för en äldrevänlig stad genom att göra äldre delaktiga i planeringen av verksamheterna genom stadsdelsnämndens pensionärsråd. Förvaltningen utvecklar hanteringen av synpunkter och klagomål för att säkerställa att äldres åsikter tas till vara och används i utvecklingsarbetet.

Äldreomsorgen har drabbats hårt av coronapandemin, även fortsättningsvis kommer pandemin innebära stora påfrestningar för äldreomsorgens verksamheter och för de äldre och deras närstående. Arbetet med att skydda äldre på särskilda boenden och inom hemtjänsten kommer fortsatt vara prioriterat under år 2021. Verksamheterna utför kontinuerligt riskbedömningar för att säkerställa de äldres trygghet och personalens arbetsmiljö samt minimera riskerna för smitta och smittspridning. Arbetet med basala hygienrutiner vidareutvecklas, samverkan med Region Stockholms sjukvårdsinstanser stärks och förbättras. Hemtjänsten fortsätter att verksamhetsutveckla i syfte att säkerställa en effektiv och flexibel verksamhet med hög kontinuitet som är anpassad efter äldres behov.

För att motverka ofrivillig ensamhet vidareutvecklas förvaltningens aktivitetscenter och de lokala mötesplatserna för äldre, i samverkan med civilsamhället och äldre inom stadsdelsområdet. Medarbetare inom äldreomsorgen utbildas i första hjälpen till psykisk hälsa i syfte att bryta social isolering, uppmuntra till lämplig psykiatrisk hjälp och minska risken för suicid. Förbyggande insatser som anhörigstöd och fixartjänst ska vara lättillgängliga och flexibla. För att minska äldres dagar på sjukhus samt säkerställa en trygg och hållbar hemgång samverkar förvaltningen kring arbetsmodellen ”Tryggt mottagande i hemmet” med övriga stadsdelsförvaltningar inom region östra söderort. Verksamheterna fortsätter att kompetensutveckla inom demensområdet, förbättra språkkompetensen samt möjliggöra för

specialistutbildning inom geriatrik. Kompetenshöjande insatser kring digital välfärdsteknik genomförs för att säkerställa adekvat teknisk kompetens bland medarbetarna. Närvarande ledarskap prioriteras inom samtliga verksamheter, omorganisering genomförs för att ge chefer ett tydligare mandat.

Verksamheterna bidrar till att uppfylla mål 2 i Agenda 2030, ingen hunger, genom att se till att äldre får en förbättrad nutrition. Vidareutveckling av mat och måltidssituationen fortsätter på vård- och omsorgsboenden. Verksamheterna bidrar till att uppfylla mål 3, god hälsa och välbefinnande, genom att erbjuda äldre social gemenskap, fysisk aktivitet, goda matvanor och meningsfullhet i vardagen, vilka är faktorer som förebygger fysisk och psykisk ohälsa. Förvaltningen bidrar till mål 5, jämställdhet, genom att årligen följa upp och analysera skillnader mellan kvinnor och mäns upplevelser av sina stödinsatser. Även verksamheternas arbete mot våld i nära relation bidrar till jämställdhetsmålet genom att våldsutsatta äldre uppmärksammas och får stöd och hjälp. Vidare bidrar förvaltningen till mål 10, minskad ojämlikhet, genom likställd och rättssäker biståndsbedömning. Beställarenheten för äldre och förebyggandeenheten är HBTQ-certifierade och bidrar till målet genom sitt systematiska arbete med normer kopplat till kön och sexualitet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	71 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	57 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel digital nattillsyn i hemtjänsten	0 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar Äldrenämnden fortsätter pilotprojektet med digital nattillsyn, i syfte att inleda ett breddinförande inom staden. Pilotprojektet ska klargöra vilka som ska få möjlighet till digital nattillsyn. Då förutsättningarna ännu inte är klarlagda kan målvärde inte sättas.			
 Andel digitala inköp i hemtjänsten	5 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	86 %	86 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	78 %	78 %	År
 Andel smarta lås i hemtjänsten		Tas fram av nämnd	År
Kommentar Stadsdelsnämnderna har olika implementeringsperioder för smarta lås, inom Skarpnäcks stadsdelsnämnd planeras införandet påbörjas under år 2021. För närvarande finns inget startdatum för projektet, målvärde sätts därför i T1.			
 Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	83 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	87 %	Tas fram av nämnd	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93 %	93 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	86 %	86 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	82 %	82 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda ansvarsfördelning och kostnadsansvar för personer över 65 år i behov av insatser från individ- och familjeomsorgen eller socialpsykiatri	2021-01-01	2021-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna se över indikatorerna utifrån såväl ett äldre- som ett verksamhetsperspektiv inom äldreomsorgen i syfte att i samband med Essets införande komplettera eller ersätta underlagen för desamma, eller ändra indikatorer inom verksamhetsområdet	2021-01-01	2021-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samråd med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva ett strategiskt utvecklingsarbete kring personal- och kompetensförsörjning inom äldreomsorgen samt vid behov i samverkan med arbetsmarknadsnämnden	2021-01-01	2021-06-30
 Kommunstyrelsen ska tillsammans med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur avtals- och verksamhetsuppföljningen inom äldreomsorgen ska organiseras	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och Micasa genomföra en utredning av hörselmiljöerna på stadens äldreboenden och att ta fram förslag på förbättringsåtgärder	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna vidareutveckla det förebyggande och uppsökande arbetet i syfte att säkerställa en stadsgemensam bottenplatta	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram och införa ett obligatoriskt introduktions- och traineeprogram för enhetschefer inom äldreomsorgen	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna undersöka förutsättningarna för att driva viss profilboende-verksamhet i egen regi	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra ett pilotprojekt med daglig verksamhet för personer med lättare intellektuell funktionsnedsättning integrerad på ett av stadens äldreboenden	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna pilottesta elektroniska inkontinensutredningshjälpmedel i syfte att utreda om ett breddinförande är lämpligt.	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och införa utsedd biståndshandläggare inom äldreomsorgen	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda efterfrågan av äldreomsorg för förvaltningsområdet judiska och romska i samråd med de berörda nationella minoriteterna	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda hur stadens hälso- sjukvårds organisation kan stärkas i syfte att säkerställa likställighet och tillgång till likvärdig vård och omsorg	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna kartlägga, analysera och ge förslag på hur arbetet med geografiska team i hemtjänsten kan utvecklas för att säkerställa målet om kontinuitet om max 10 personer per 14 dagar	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna se över hörselmiljöerna ur ett verksamhetsperspektiv inom stadens äldreomsorg	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av arbetsmiljön inom hemtjänsten	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka eventuella områden inom äldreomsorgen som med fördel kan organiseras inom stadens äldreregionområden	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram en stadsgemensam bottenplatta för anhörigstöd inom äldreområdet	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram och införa en obligatorisk introduktionsutbildning för alla medarbetare inom äldreomsorgen	2021-01-01	2021-12-31
 Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna testa möjligheten att genom tekniska lösningar öka rörelsefriheten för boende med demens vid vård- och omsorgsboende samt identifiera eventuella etiska problem som behöver hanteras kopplat till detta	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Äldre är trygga, upplever delaktighet och får stöd, vård och omsorg av god kvalitet

Beskrivning

Genom ett strukturerat ledningssystem säkerställs verksamheternas kvalitet och att rätt prioriteringar görs. Äldreomsorgens nationella värdegrund och hög rättssäkerhet genomsyrar verksamheterna. De äldre ska känna sig trygga och vara nöjda med de insatser som ges. Samverkan med interna och externa aktörer samt tvärprofessionella team bidrar till en personcentrerad vård och omsorg med hög patientsäkerhet. Verksamheterna vidareutvecklar arbetet med smittskyddsåtgärder. Det förebyggande arbetet fortsätter att utvecklas och utgår från ett hälsofrämjande arbetssätt. God medarbetarkontinuitet kännetecknar äldreomsorgens verksamheter och bidrar till ökad nöjdhet hos de äldre. Närvarande ledarskap tillämpas och omorganisering sker inom hemtjänsten, förebyggandeenheten och Hemmet för gamla för att ge chefer bättre förutsättningar och tydligare mandat. Arbetet med välfärdsteknik utvecklas, digitala lösningar som förbättrar tillvaron för äldre och för personal används där så är möjligt.

Förväntat resultat

- Verksamheterna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som leder till god utveckling
- Äldre är trygga, nöjda och delaktiga i utformandet av sina insatser
- Äldre med behov av stöd från flera huvudmän erbjuds ett samordnat stöd, till exempel vid utskrivning från sjukhus
- Hög kontinuitet präglar insatserna
- Hälso- och sjukvården håller en hög kvalitet och följs upp systematiskt
- Äldre med demenssjukdom möts av personal med kunskap om demens och kognitiv svikt
- Anhöriga uppmärksammas och får stöd och information
- Ofrivillig ensamhet minskar till följd av genomförda aktiviteter
- Närvarande ledarskap bidrar till förbättrad arbetsmiljö och möjliggör kompetenshöjande

insatser för medarbetarna

- Digitala hjälpmedel används utifrån de äldres behov och önskemål

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel äldre i biståndsbeslutad dagverksamhet som kan påverka vilka aktiviteter som ska finnas i dagverksamheten	70 %		År
♀ Andel äldre i dagverksamhet som känner sig trygga i dagverksamheten	95 %		År
♀ Andel äldre i dagverksamhet som är nöjda med sin dagverksamhet	93 %		År
♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de bemöts på ett respektfullt sätt	95 %		Tertial
♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de får komma ut i den utsträckning de önskar	68 %		Tertial
♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de kan påverka hur hjälpen genomförs	85 %		Tertial
♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som upplever att måltiderna är trevliga	82 %		Tertial
♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som är nöjda med maten	82 %		Tertial
♀ Andel äldre med hemtjänst som får hjälp på önskade tider	90 %		Tertial
♀ Andel äldre med hemtjänst som får hjälp så som överenskommit	90 %		Tertial
♀ Andel äldre med hemtjänst som tycker att de får ett respektfullt bemötande	97 %		Tertial
♀ Andel äldre med hemtjänst som tycker att det är ungefär samma personer som hjälper dem	80 %		Tertial
♀ Andel äldre som upplever att biståndsbeslutet är anpassat efter behovet	75 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avdelningens projekt om psykisk ohälsa och suicidprevention utvecklas vidare	2021-01-01	2021-12-31
Myndighetsutövningen på individ- och verksamhetsnivå utvecklas i syfte att säkerställa att insatser ges effektivt och att det inte finns osakliga skillnader utifrån kön	2021-01-01	2021-12-31
Möjligheterna till utbildning i innovationsledning för äldreomsorgens chefer undersöks tillsammans med övriga inom region östra söderort	2020-01-01	2021-12-31
Uppföljningen av hälso- och sjukvård inom nämndens berörda verksamheter utvecklas	2021-01-01	2021-12-31
Utförarverksamheterna implementerar ny organisation med nära ledarskap	2021-01-01	2021-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stadsdelsnämnden bidrar till målet om en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt genom att arbeta med de fokusområden i näringslivspolicyn som berör förvaltningens verksamhet. Förvaltningen säkerställer, i dialog med det lokala näringslivet, att stadsdelsområdet är tryggt och välskött. Förvaltningen bevakar de lokala intressena och säkerställer att förutsättningarna för kommunal verksamhet såsom förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre beaktas när nya bostadsområden planeras i

stadsdelsområdet.

Nämndens verksamheter minskar utsläppen av växthusgaser när resor, transporter och leveranser sker på ett så hållbart sätt som möjligt. Verksamheterna har en hälsosam och hållbar miljö där aktiva val medverkar till att klimat- och miljöpåverkan minskar. Förvaltningen arbetar för ökad hållbarhet genom att sänka energianvändningen, minska användningen av plast- och engångsmaterial och säkerställa att återvinningen av material och energi fortsätta öka.

I förvaltningens öppna verksamheter erbjuds en trygg miljö, meningsfulla aktiviteter och social samvaro för stadsdelsområdets invånare i alla åldrar oavsett kön, bakgrund och funktionsförmåga. Förvaltningens mötesplatser ska bidra till att förankra demokratiska värderingar, och ska vara tillgängliga och anpassade för alla personer. Skarpnäcks kulturhus ska ge möjlighet för invånare att skapa och ta del av kultur, i enlighet med gällande restriktioner utifrån pandemin.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelsen genom att arbeta med de fokusområden i näringslivspolicyn som berör förvaltningens verksamhet. Förvaltningen säkerställer, i dialog med det lokala näringslivet, att stadsdelsområdet är tryggt och välskött. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog och uppföljning av de företag som bedriver verksamhet på entreprenad inom nämndens ansvarsområden.

Nämndmål:

Det är attraktivt att vara företagare i Skarpnäck och fler småföretag väljer att etablera sig i området

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med företrädare för det lokala näringslivet inom ramen för näringslivsrådet. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog och uppföljning av de företag som bedriver verksamhet på entreprenad inom nämndens ansvarsområden. Förvaltningen bistår Stockholm Business Region AB:s arbete för ökad hållbar tillväxt och företagande i Skarpnäcks stadsdelsområde inom ramen för stadens nya näringslivspolicy.

Förväntat resultat

- Lokala näringsidkare upplever stadsdelsområdet som tryggt och välskött och att samarbetet med stadsdelsförvaltningen är gott.
- Företagare vet vart de ska vända sig för att få hjälp i olika frågor.
- Fler företag etablerar sig inom stadsdelsområdet

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen säkerställer att lokala företag ges tillfälle att delta i den platssamverkan som genomförs i de södra delarna av stadsdelsområdet.	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen tar kontakt med deltagande företag för att följa upp den digitala näringslivsdialog som genomfördes under 2020.	2021-01-01	2021-12-31
Nämndens arbete med näringslivsfrågor utgår från stadens Näringslivspolicy	2020-01-01	2021-12-31
Näringslivsrådet bjuds in till ett temamöte om ett hållbart näringsliv	2021-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att delta aktivt i stadens planering av nya bostäder inom stadsdelsområdet och bidrar till utbyggnad av bostäder med särskild service. Förvaltningen medverkar i det stadsövergripande arbetet med att ta fram planer för att möta behovet av särskilt boende för personer med funktionsnedsättning och boenden för äldre med vårdbehov. Förvaltningen bevakar de lokala intressena och säkerställer att förutsättningarna för kommunal verksamhet såsom förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre beaktas när nya bostadsområden planeras i stadsdelsområdet. Stadsbyggnadsnämnden har i stadens budget fått i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en ekostadsdel i Skarpa by. Förvaltningen kommer vid behov att bistå stadsbyggnadskontoret i arbetet.

Nämndens hemtjänst i egen regi kommer under 2021 att flytta till nya lokaler i respektive enhets geografiska område.

Nämndens verksamhet inom området bidrar till att uppfylla ett av de globala målen i Agenda 2030: Mål 11 - att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	Tas fram av nämnd	År

Nämndmål:

Skarpnäck byggs hållbart och människor och verksamheters olika behov av samhällsservice tillgodoses

Beskrivning

Förvaltningen bevakar de lokala intressena inom de områden förvaltningen har rådighet över när nya bostäder planeras i stadsdelsområdet. Förvaltningen framför tidigt behov av exempelvis nya förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre, samt initierar samarbete för att säkerställa att förutsättningar skapas för att bedriva kommunal verksamhet. Förvaltningen bevakar också att parkmark som används för bostäder kompenseras, samt att den så kallade enprocentsregeln bidrar till konstnärliga installationer.

Förväntat resultat

- Vid nybyggnation i Skarpnäcks stadsdelsområde planeras invånarnas behov av kommunal verksamhet in tidigt i processen.
- Använd parkmark kompenseras och konstnärliga installationer tillförs.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter minskar utsläppen av växthusgaser när resor, transporter och leveranser sker på ett så hållbart sätt som möjligt. Medarbetare ska så långt som det är möjligt gå, cykla eller åka kollektivt i tjänsten. Förvaltningen erbjuder tjänstecyklar och har enbart miljöklassade bilar.

Förvaltningen kommer att följa och bidra till stadsledningskontorets arbete med att erbjuda förmåncyklar till alla stadens anställda. Förvaltningens medarbetare har goda möjligheter att genomföra digitala distansmöten. Att öka möjligheterna till klimatsmarta transporter och arbetsätt bidrar till att uppfylla Agenda 2030:s mål om hållbara städer och samhällen, och att bekämpa klimatförändringarna.

För att hålla en god framkomlighet rustas parkvägarna upp enligt plan. Förvaltningen kommer att delta i genomförande av stadens gångplan och planera utifrån ett jämställdhetsperspektiv med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar. Förvaltningen kommer att bistå trafikkontoret i arbetet med att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk.

Nämndmål:

Parkvägarna har god framkomlighet och det är enkelt och tryggt att cykla och promenera**Beskrivning**

För att hålla en god framkomlighet rustas parkvägarna upp enligt plan. Förvaltningen bevakar implementeringen av stadens cykelplan inom stadsdelsområdet och kommer delta i stadens genomförande av gångplan för Stockholm och planera utifrån ett jämställdhetsperspektiv med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar.

Förvaltningen kommer bistå trafikkontoret i arbetet med att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk och bidra till att anpassa stadsmiljön så att konfliktytor mellan gående och cyklister minskar.

Förväntat resultat

- Framkomligheten på stadsdelsområdets parkvägar är god och lätt avhjälpta hinder åtgärdas kontinuerligt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Delta i genomförandet av stadens Gångplan	2019-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Transporter inom nämndens verksamheter är hållbara

Beskrivning

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter genomför sina resor och transporter i tjänsten på ett så hållbart sätt som möjligt. Medarbetare ska så långt det är möjligt gå, cykla eller åka kollektivt. Förvaltningen erbjuder tjänstecyklar och har enbart miljöklassade bilar. Förvaltningen planerar att införa stadens elektroniska körjournal under året för att än bättre kunna se över behovet av fordonsflottans storlek.

Förväntat resultat

- Resor, transporter och leveranser inom förvaltningen är hållbara.
- Minskade utsläpp av växthusgaser från nämndens transporter

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementera stadens elektroniska körjournal för förvaltningens fordonsflotta	2021-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda en trygg miljö i förvaltningens öppna verksamheter, meningsfulla aktiviteter och social samvaro för stadsdelsområdets invånare i alla åldrar oavsett kön, bakgrund och funktionsförmåga. Förvaltningens mötesplatser ska medverka till att förankra demokratiska värderingar och ska upplevas som tillgängliga och anpassade för alla personer. Skarpnäcks kulturhus ska ge möjlighet för invånare att skapa och ta del av kultur, i anpassade former och i enlighet med gällande restriktioner utifrån pandemin. Det är prioriterat att nå de målgrupper som vanligtvis inte deltar i stadens kulturutbud. Förvaltningen kommer, inom ramen för det kulturstrategiska programmet, se över möjligheterna att utveckla det pågående arbetet med platsamverkan med särskilt fokus på kulturlivets förutsättningar.

Äldre erbjuds fysisk aktivitet genom förvaltningens aktivitetscenter i enlighet med mål 3 i Agenda 2030, om hälsa och välbefinnande. Med anledning av pandemi har aktivitetscentret utformat digitala lösningar för att erbjuda fysisk aktivitet, i form av bland annat föreläsningar och träningspass. Även i vård- och omsorgsboende kommer kulturaktiviteter och fysiska aktiviteter att erbjudas i digital form i högre utsträckning för att möta behoven hos de äldre och samtidigt följa gällande rekommendationer. Förvaltningens arbete för ökad hälsa och välbefinnande är i enlighet med målsättning 3 i Agenda 2030.

Fritidsaktiviteter planeras och genomförs i samverkan med fackförvaltningar och civilsamhälle samt med fokus på delaktighet och inflytande från besökare. Förvaltningen kommer att fortsätta att erbjuda riktade aktiviteter för att öka antalet flickor som besöker fritidsgårdarna då uppföljning visar att det ännu är färre flickor än pojkar som tar del av utbudet genom fritidsgårdarna. Målsättningen är att fler flickor, nyanlända barn och unga samt barn och unga med funktionsnedsättningar ska delta i fritidsverksamhet. Satsningen med

riktat fokus till prioriterade målgrupper inom fritidsverksamhet är i enlighet med målsättningarna i Agenda 2030 om ökad jämställdhet, minskad ojämlikhet samt fredliga och inkluderande samhällen. Förvaltningen fortsätter samverka med föreningar för att erbjuda aktiviteter i parklekarna Skarpaby och Brödkaveln, liksom nämndens idéburna offentliga partnerskap (IOP) med Miljöverkstan. Nämnden bidrar också till kultur- och fritidsaktiviteter för stadsdelsområdets invånare genom föreningsstöd. Förvaltningen säkerställer att de föreningar som beviljas stöd är seriösa och efterlever nämndens villkor för föreningsstöd samt att stödet används som avsett.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	67 %	67 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	75 %	75 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	76 %	76 %	År
 Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	67 %	65 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden ska samverka med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna inom ramen för fältassistenternas förebyggande arbete utveckla ett arbetssätt för att nå målgrupper som inte deltar i fritidsaktiviteter i lika hög utsträckning, vid behov i samverkan med arbetsmarknadsnämnden.	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Barn, unga och vuxna har en inkluderande, aktiv och trygg fritid

Beskrivning

Förvaltningen erbjuder ett brett och varierat utbud av fritidsaktiviteter i samverkan med civilsamhälle och näringsliv. Fritidsgårdarnas verksamheter ska präglas av att vara en trygg, riskfri och drogfri mötesplats. Fritidsverksamhet utvecklas utifrån ett normkritiskt förhållningssätt för att motverka mönster som begränsar ungdomars utveckling och livsval. Verksamhetens utveckling sker jämställt och tillgängligt, samt i fortsatt samverkan med andra stadsdelsförvaltningar. Äldre erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter genom förvaltningens aktivitetscenter och den öppna mötesplatsen för äldre. Barn, unga och äldre har inflytande och delaktighet i planering av verksamheternas innehåll.

Förväntat resultat

- Fler flickor, nyanlända barn och unga samt barn och unga med funktionsnedsättning ska delta i fritidsverksamhet.
- Fritidsgårdarna ska upplevas som trygga mötesplatser med fokus på delaktighet och inflytande.
- Äldre ges möjlighet till fysisk aktivitet i olika former på aktivitetscenter, öppna träffpunkter och vård- och omsorgsboende.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel flickor som besöker verksamheterna	35 %		År
♀ Andel unga som känner sig trygga på förvaltningens fritidsgårdar	91 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen arbetar för att öka ungdomars intresse för demokrati och föreningsliv.	2021-01-01	2021-12-31
Förvaltningen inkluderar barn och unga med funktionsnedsättningar i stadens egna kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter.	2020-01-01	2021-12-31
Förvaltningen samverkar med kultur-, idrotts- och fritidsverksamheter i syfte att kunna erbjuda personer med funktionsnedsättning en aktiv fritid.	2020-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Invånarna i Skarpnäck tar del av ett mångsidigt kulturutbud som utgår från delaktighet

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med civilsamhälle och aktörer inom staden för att erbjuda mångsidig kultur. I Skarpnäcks kulturhus erbjuds lokaler och kurser för att möjliggöra eget kulturskapande och lokalt engagemang. Barn och äldre ges möjlighet till kulturskapande och kulturupplevelser genom mötesplatser, aktiviteter och verksamheter inom förskola och äldreomsorg. Det är prioriterat att nå de målgrupper som vanligtvis inte deltar i stadens kulturutbud. Genom uppföljning av föreningsstöden säkerställs att nämnden stödjer föreningar med demokratiska värderingar.

Förväntat resultat

- Invånare i alla åldrar, oavsett kön, etnisk bakgrund och funktionsförmåga använder Skarpnäcks kulturhus som en mötesplats för kultur och eget skapande.
- Inom förskolan, fritidsgårdar, aktivitetscenter och lokala mötesplatser för äldre ges möjlighet till kulturupplevelser och skapande verksamhet.
- Boende på vård- och omsorgsboenden får ökad tillgång till kulturupplevelser.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter har en hälsosam och hållbar miljö där aktiva val medverkar till att klimat- och miljöpåverkan minskar. Förvaltningen arbetar för ökad hållbarhet genom att sänka energianvändningen, minska användningen av plast- och engångsmaterial och säkerställa att återvinning av material och energi fortsätter att öka. Nämndens verksamheter arbetar aktivt med att minska matens klimatpåverkan, bland annat genom att mäta mängden matsvinn med målet att det ska minska. Förvaltningen bidrar därigenom till stadens projekt klimatsmart mat, och deltar även i referensgruppen för projektet. Arbetet bidrar till flera av målen i Agenda 2030, bland annat mål 12:3, att halvera matsvinnet i världen, och mål 12:5, att minska mängden avfall markant.

Åtgärder genomförs för att skapa en kemikaliesmart miljö för alla brukare och medarbetare,

samt för att öka andelen ekologiska och klimatsmarta livsmedel i verksamheterna. Förskolorna följer Stockholms stads vägledning för en kemikaliesmart förskola, och fortsätter arbetet med nivå tre, med fokus på utomhusmiljön. Förvaltningen ansöker om medel för giftfri förskola för arbetet med att inventera lekutrustning och markarbeten, och därmed minska exponering för skadliga kemikalier.

Vid ny- och ombyggnationer ställs krav på kemikalie- och klimatsmart byggande med certifieringen miljöbyggnad silver eller motsvarande. Förvaltningen eftersträvar även klimatanpassningsåtgärder som solpaneler för lokal energiförsörjning och gröna tak. Likaså arbetar förvaltningen för att anläggningsentreprenörer och byggherrar använder byggvarubedömning vid upprustning av lekparker samt vid renovering och nybyggnation av förskolor.

Arbetet med att stärka ekologiska värden och öka den biologiska mångfalden i parker och naturreservat fortsätter. Fler planteringar som främjar pollinatörer kommer anläggas och vid parkupprustningar kommer hänsyn tas till klimatförändringar genom mångfunktionella ytor. Arbetet med att tillgängliggöra den bostadsnära naturen fortsätter. Om medel för biologisk mångfald beviljas har förvaltningen ett flertal planerade projekt, till exempel odlingslådor med ätbara perenner och insekts habitat till förskolor med tillagningskök. Förvaltningens insatser för att stärka ekologiska värden och öka den biologiska mångfalden bidrar till mål 15, ekosystem och biologisk mångfald, i Agenda 2030.

Förvaltningen planerar att genomföra ett hållbarhetsforum under 2021, utformningen och innehållet kommer att anpassas utifrån rådande läge.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100 %	År
 Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	85 %	80 %	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60 %	60 %	År
 Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,8 kg CO ₂ per kg livsmedel	1,8 kg CO ₂ per kg livsmedel	År
 Totalt köpt energi i stadens verksamheter	0,90 GWh	1945 GWh	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, trafiknämnden, äldre- och barnnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB implementera handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	2021-01-01	2021-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram en kravspecifikation för upphandling av naturskötsel	2021-01-01	2021-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska ta fram riktlinjer för mat och måltid i förskolan i enlighet med måltidsstrategin	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna samt i samråd med kommunstyrelsen klargöra ansvarsfrågan i avtal för olika typer av dagvatten- och vattenanläggningar	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

I Skarpnäck utvecklas parkernas, grönområdenas och naturreservatens ekologiska värden och de bidrar till att stabilisera nya klimatförutsättningar

Beskrivning

För att lindra konsekvenser av klimatförändringar planeras för mångfunktionella ytor vid utveckling av parker och bostadsnära natur genom att anlägga växtbäddar med biokol, plantera träd för skugga och minska den hårdgjorda ytan. Det gamla kulturlandskapet återskapas genom att utveckla slätterängar, ekmiljöer och spara död ved till faunadepåer. För att ytterligare stärka de ekologiska värdena i stadsdelsområdet samverkar förvaltningen med miljöförvaltningen i arbetet med stadsdelsvisa åtgärdsprogram och de lokala åtgärdsplanerna för Flatens naturreservat samt att stadsodling på parkmark fortfarande möjliggörs.

Förväntat resultat

- De ekologiska värdena utvecklas positivt.
- Upprustade parker har klimatanpassats.
- Den biologiska mångfalden har stärkts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen främjar den biologiska mångfalden genom att restaurera och anlägga nya perenna växtbäddar	2021-01-01	2021-12-31
Förvaltningen tillgängliggör bostadsnära natur och stärker de ekologiska och biologiska värdena	2019-01-01	2020-12-31
Utreda vilka fritidsträdgårdar/koloniområden som är intresserade av el-servis för laddning av fossilfria arbetsmaskiner	2021-01-01	2021-12-31
Utvärdera om befintliga ängs- och slätterytor bidragit till biologisk mångfald som avsett.	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är energieffektiva och har en resurseffektiv avfallshantering

Beskrivning

Förvaltningen fortsätter arbeta med resurseffektiva kretslopp utifrån EU:s avfallshierarki genom förbättrad återvinning av material och energi, samt återbruk via Stocket. Förvaltningen gör satsningar under året för att säkerställa att fler verksamheter har tillgång till matavfallsinsamling och minskar matsvinnet. En nära samverkan med Stockholm vatten och avfall sker för att medborgarna ska få utökade möjligheter till Pop-up återbruk och mobila återvinningscentraler. Arbetet med ökad energieffektivitet och minskade utsläpp fortsätter genom nedsäkring och utbyten av energikrävande vitvaror.

Förväntat resultat

- Resurseffektiva kretslopp i förvaltningen fortsätter att förbättras
- Energiförbrukningen fortsätter att minska i förvaltningens verksamheter
- Matsvinnet minskar

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Mängd matsvinn i förvaltningens förskolor (gram/portion/vecka <)	150 g		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Inventera och planera för minskad energianvändning i nämndens verksamheter och stadsmiljö	2021-01-01	2021-12-31
Inventera verksameters möjlighet till material och energiåtervinning inklusive matavfall	2021-01-01	2021-12-31
Verka för fler placeringar av Pop-up återbruk och mobil ÅVC	2021-01-01	2021-12-31
Vidta åtgärder för att minska mängden matsvinn i förvaltningens verksamheter	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är miljö- och klimatsmarta

Beskrivning

Stadsdelsförvaltningen genomför åtgärder för att bidra till en hållbar utveckling för alla brukare och medarbetare och implementerar den lokala miljö- och klimathandlingsplanen. Verksamheter som köper in livsmedel och måltider ska arbeta med uppdragen i stadens Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat som bland annat innebär säker mat, minskat matsvinn, öka de ekologiska och klimatsmarta livsmedlen och en god matro. Medarbetare ska göra kemikaliesmarta val vid inköp av kemikalier och förbrukningsmateriel och minska användningen av plast och engångsartiklar. Förskolan bedriver ett aktivt arbete med att genomföra vägledningen för kemikaliesmart förskola. Mängden skadliga kemikalier i lekutrustning, markarbeten och produkter ska fasas ut.

Förväntat resultat

- Medarbetarna har kännedom om den lokala miljö- och klimathandlingsplanen och tillräckliga kunskaper för att kunna fatta miljö- och klimatsmarta beslut.
- Förvaltningens enheter har en hög andel ekologisk och klimatsmart mat
- Verksamheterna gör kemikaliesmarta inköp och minskar användningen av plast och engångsartiklar
- Verksamheterna har en god arbetsmiljö med låga bullernivåer

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel ekologiska livsmedel i förvaltningens förskolor	67 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementera Skarpnäcks lokala Miljö- och klimathandlingsplan	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Inventera offentliga lekplatser i parkmiljö och på förskolor avseende skadliga ämnen i lekutrustning och markarbete.	2021-01-01	2021-12-31
Utbilda i och implementera verktyget Hantera Livs för att minska livsmedelskonsumtionen negativa miljö - och klimatpåverkan	2021-01-01	2021-12-31

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stadsdelsnämnden bidrar till målet om en ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden genom att nämndens verksamheter följs upp och anpassas kontinuerligt så att de ryms inom fastställd budgetram, för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna. Under 2020 har nämndens verksamhet och förutsättningar för att nå budget i balans påverkats i hög grad av pandemin, och denna osäkerhet väntas bestå under 2021.

Pandemin har även haft påverkan på bemanning, arbetssätt och arbetsmiljöarbete. Ett närvarande och stödjande ledarskap har varit framgångsrikt. Det närvarande ledarskapet ska fortsätta utvecklas och en kultur av delaktighet och utveckling främjas. Förvaltningen bedriver också ett systematiskt utvecklingsarbete för att stärka det aktiva och engagerade medarbetarskapet. För att säkerställa framtida kompetensförsörjning arbetar förvaltningen strukturerat med planering, och för att vara en attraktiv framtida arbetsplats för studenter inom bristyrken.

Förvaltningen utvecklar ständigt sina arbetssätt för styrning, uppföljning och systematiskt kvalitetsarbete i syfte att säkerställa ett effektivt utnyttjande av nämndens samlade resurser med stadsdelsområdets invånare i fokus. Genom att öka och möjliggöra användandet av digitalisering och välfärdsteknik kan förvaltningens verksamheter effektiviseras och utvecklas ytterligare. Införandet av Esset ökar förvaltningens möjligheter till att skapa en mer flexibel organisation för både brukare och medarbetare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stadsdelsnämndens verksamheter följs upp och anpassas kontinuerligt så att de ryms inom fastställd budgetram för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna.

Fokus i stadens budget är kärnverksamheter som äldreomsorg och stöd och insatser till personer med funktionsnedsättning, men också ökade ambitioner för trygghet, ett aktivt klimatarbete och fler i arbete genom ett bättre företagsklimat. Detta präglar även stadsdelsnämndens ekonomiska budget.

En effektiv lokalanvändning bidrar till en ekonomi i balans. Förvaltningen arbetar aktivt för att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande och ser löpande över möjligheterna att exempelvis samlokalisera verksamheter.

Nämndens verksamhet, och förutsättningar för att nå budget i balans, har under 2020 påverkats i hög grad av pandemin. Nya faktorer har tillkommit under året och bedömningen av i vilken grad verksamheterna påverkas ekonomiskt har skiftat under året vilket gjort att prognostisering och långsiktig planering försvårats. Högst sannolikt kommer denna osäkerhet att bestå under 2021.

Insatser kommer att krävas inom samtliga verksamheter för att nå en budget i balans. Åtgärdsplaner vid befarade budgetunderskott upprättas, kvalitetssäkras och följs upp. Arbetssättet kring uppföljning av enheternas resultat och stöd till enheter med befarade underskott utvecklas vidare genom en strukturerad samverkan mellan stöd- och uppföljningsfunktioner inom ekonomi, personal och kvalitet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Nämndens resurser används väl med fokus på resultat för invånare i Skarpnäck

Beskrivning

Förvaltningen följer stadens system för uppföljning med fokus på måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena samt förvaltningens budget. Förvaltningens budget följs upp månadsvis med prognos på helårsutfall. Förvaltningen strävar efter att varje verksamhetsområde bär sina kostnader utifrån tilldelade medel, men omfördelar medel för att enheter ska få rimliga förutsättningar att uppfylla målen. Åtgärder vidtas vid avvikelser. Alla verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering för att uppnå bästa möjliga resultat för stadsdelsområdets invånare.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en budget i balans och uppfyller målen i stadsdelsnämndens verksamhetsplan
- Förvaltningens prognossäkerhet är god
- Invånarna får största möjliga nytta för sina skattepengar.
- Ekonomiska resurser fördelas lika, och i enlighet med den enskildes behov, mellan män och kvinnor, flickor och pojkar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Aktivt medarbetarskap och närvarande ledarskap

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom ett systematiskt utvecklingsarbete för att stärka det aktiva och engagerade medarbetarskapet. Arbetet påbörjades under 2020 och fortsätter under 2021. Syftet är att bidra till ökad kvalitet och utveckling av verksamheten, förbättra samarbeten och bidra till en ännu bättre social och organisatorisk arbetsmiljö. Medarbetare har möjlighet att aktivt utveckla och omsätta idéer till verksamhetsförbättringar och bidra till en god arbetsmiljö och resultat för verksamheten. Flera kompetensutvecklingsinsatser genomförs också under året för olika medarbetargrupper och

chefer. Detta beskrivs i bilagan Kompetensförsörjningsplanen för 2021.

Förvaltningen och staden erbjuder olika möjligheter för chefer att utveckla det närvarande ledarskapet och främja en kultur av delaktighet och utveckling. Det skapar goda förutsättningar för medarbetare och chefer att tillsammans prova nya arbetssätt och idéer för att driva kvalitet och nå verksamhetens mål. En plan för chefsutbildning på förvaltningen upprättas årligen och ledarutvecklingen för 2021 fokuserar på närvarande ledarskap, att leda kvalitetsutveckling och innovation samt kollegialt utbyte mellan chefer.

Beroende på hur pandemin fortsätter påverkas bemanning, arbetssätt, kompetensutveckling, arbetsmiljöarbete och behov av stöd till medarbetare och chefer. Närvarande och stödjande ledarskap har varit framgångsrikt under pandemin. Erfarenheter och strukturer för arbetet under 2020 tas tillvara och utvecklas för att möta de behov som uppstår.

Kompetensförsörjning och arbetsmiljö

För att säkerställa framtida kompetensförsörjning arbetar förvaltningen strukturerat med planering på både kort och längre sikt. Planerna stödjer rekryterings- och utvecklingsarbetet för att möta verksamheternas behov. Förvaltningen arbetar för att vara en attraktiv framtida arbetsplats för studenter inom bristyrken och tar under året emot studenter inom flera yrkesområden.

Förvaltningen strävar efter att erbjuda trygga anställningar och följer upp ofrivilliga deltidsanställningar. Även som arbetsgivare bidrar förvaltningen till stadens jämställdhetsprogram genom att erbjuda goda möjligheter att kombinera föräldraskap och arbetsliv. Förvaltningen verkar också för stadens program för tillgänglighet och delaktighet genom kompetensbaserad rekrytering och att erbjuda goda förutsättningar i arbetet oavsett funktionsvariation. Förvaltningen som arbetsgivare bidrar också till stadens program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck genom att erbjuda stöd till de medarbetare som behöver. Förvaltningen genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering. Förvaltningen bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete som förebygger risker och skapar en inkluderande och hälsosam arbetsmiljö. Hot- och våldssituationer förebyggs liksom otillåten påverkan. Cheferna får stöd i arbetet vid upprepad korttidsfrånvaro, med att sänka långtidssjukfrånvaro och genomföra arbetslivsinriktad rehabilitering.

Nämndens verksamheter använder resurser effektivt och innovativt

Nämnden verksamheter bedrivs kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheten. För att säkerställa ett effektivt utnyttjande av nämndens samlade resurser med stadsdelsområdets invånare i fokus utvecklar förvaltningen ständigt sina arbetssätt för styrning, uppföljning och systematiskt kvalitetsarbete. Förvaltningen arbetar bland annat med utvecklingsdialoger i syfte att skapa tydlighet i styrningen mot måluppfyllelse för alla verksamheter.

Förvaltningen stödjer en verksamhetskultur som uppmuntrar innovation och nytänkande. Genom samverkan och dialog, inom förvaltningen, inom staden, med andra aktörer och inte minst med invånare och brukare, tar verksamheterna del av nya arbetssätt, goda exempel och erfarenheter som bidrar till utveckling. Förvaltningsledningen har analyserat förvaltningens innovationsförmåga och under 2021 kommer förvaltningen att fokusera på att kommunicera internt kring struktur och strategisk inriktning samt fortsätta öka förmågan att genomföra analyser. Arbetet kommer delvis att ske inom ramen för förvaltningens satsning på Aktivt

medarbetarskap, men också genom en dialog med förvaltningens chefer om att leda, styra och följa upp verksamhetens utveckling.

Digitalisering och välfärdsteknik

Stadsdelsnämnden bidrar ytterligare till kommunfullmäktiges mål genom att öka och möjliggöra användandet av digitalisering och välfärdsteknik för att effektivisera och utveckla förvaltningens verksamheter. Förvaltningens hemtjänst i egen regi startar med stöd av beställarenheten för äldre upp möjligheten för äldre att göra inköp av livsmedel genom digitala tjänster. Hemtjänsten inför under 2021 smarta lås med stöd av äldreförvaltningen och följer pilotprojektet digital nattillsyn.

Förvaltningen inför digitala körjournaler i tjänstefordon vilket bidrar till mer miljövänliga transporter samt till effektivare arbetssätt.

Förberedandet av arbetet med införandet av Esset under 2020 har ökat förvaltningens medvetenhet om vilka förändringar som krävs för att kunna tillvarata förvaltningens resurser på ett optimalt sätt. Införandet av Esset ökar förvaltningens möjligheter till att skapa en mer flexibel organisation för både brukare och medarbetare. Vidare innebär det en ökad möjlighet till systematiskt uppföljning av verksamheternas insatser och huruvida dessa uppnår önskad effekt.

För att ta tillvara på den effektivitetspotential som införandet av Esset innebär kommer förvaltningen skapa en organisation och struktur där arbetsprocesser anpassas efter verksamhetens behov. På grund av den rådande pandemin har en kultur inom förvaltningen utvecklats där nya digitala stöd använts i högre utsträckning än tidigare, vilket kommer fortsätta utvecklas under 2021.

Internationella sammanhang och samverkansytor

Förvaltningen har för närvarande inte några internationella samverkansytor, i nuläget fokuserar förvaltningen i första hand på kärnverksamheterna och på att hantera konsekvenserna av pandemin.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	80	82	År
 Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	4 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	90 %	90 %	År
 Andel upphandlingar där marknaddialog har genomförts	90 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Index Bra arbetsgivare	80	84	År
 Sjukfrånvaro	9 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	3,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska ansvara för förvaltningen av Esset med stöd av arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna	2021-01-01	2021-12-31
 Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna etablera en support- och förvaltningsorganisation för Esset för att från och med 2022 kunna leverera full support	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Skarpnäck har en inkluderande och hälsofrämjande arbetsmiljö som präglas av ett engagerat och närvarande ledarskap

Beskrivning

Ett engagerat och närvarande ledarskap bidrar till en hälsofrämjande och tillitsfull arbetsmiljö. Ledarskapet stärks genom förvaltningens och stadens olika utvecklingsinsatser. Förvaltningen har ett systematiskt arbetsmiljöarbete med välkända rutiner som förebygger sjukfrånvaro.

Kompetensförsörjningen planeras på kortare och längre sikt. Förvaltningen arbetar för att erbjuda trygga anställningar. Chefer och medarbetare bidrar till en innovationskultur där de tillsammans utvecklar idéer och goda exempel som bidrar till verksamhetens kvalitet och mål.

Förväntat resultat

- Index bra arbetsgivare ökar
- Andelen allmänna visstidsanställningar och ofrivilliga deltider minskar
- Ledarskapsindex ökar

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Ledarskapsindex	80		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Delta i stadens nya chefsförsörjningsprogram	2021-01-01	2021-12-31
Lansera en digital arbetsmiljöhandbok som stöd för både medarbetare, chefer och skyddsombud	2021-01-01	2021-12-31
Stärka det närvarande ledarskapet	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Skarpnäcks medarbetare utövar ett aktivt medarbetarskap

Beskrivning

Det aktiva medarbetarskapet ger förutsättningar att aktivt utveckla och omsätta idéer till konkreta verksamhetsförbättringar, med möjligheter till internt och externt samarbete. Därmed kan medarbetare och chefer arbeta tillsammans för att uppnå verksamhetens mål för stadens invånare. Att ha möjlighet att påverka sitt arbete skapar arbetsglädje och en bättre social och organisatorisk arbetsmiljö.

Förväntat resultat

- Medarbetare upplever att de har en bra arbetssituation
- Medarbetare är aktiva och bidrar med förslag och idéer för verksamhetsutveckling

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Medarbetarna har en bra arbetssituation	67 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Införa stadens nya schema - och bemanningssystem	2021-01-01	2021-12-31
Stärka det aktiva medarbetarskapet	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Välfärdsteknik och digitala arbetssätt effektiviserar och utvecklar förvaltningens verksamheter

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter har en digital mognad och kompetens där man ser att digitalisering är en del av verksamhetsutvecklingen. Digitalisering är ett hjälpmedel för att lösa konkreta utmaningar för invånarna och inom verksamheterna. Digitala arbetssätt ökar effektiviteten inom verksamheterna och bidrar på det sättet till att klara välfärdens kvalitet och kompetensförsörjningen. Genom dialog med invånarna och omvärldsbevakning utvecklar förvaltningen användandet av digitalisering och välfärdsteknik.

Införandet av Esset innebär krav på förändrings- och utvecklingsarbete inom en stor del av förvaltningens verksamheter och förväntas leda till effektivisering och ökad möjlighet till systematisk uppföljning av socialtjänstens verksamheter.

Förväntat resultat

- Genom innovation och förnyelse kring digitalisering och ny teknik erbjuder förvaltningen samhällstjänster med hög kvalitet och effektivitet.
- Personer som har hemtjänst har möjlighet att få inköp genom digitala lösningar
- Varje avdelning genererar idéer och förslag på digitala arbetssätt och användning av välfärdsteknik utifrån faktiska problem och analyser om var digitala lösningar och arbetssätt gör störst nytta.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen skapar en flexibel lokal supportorganisation för att möta medarbetarnas behov av användarstöd och utbildning i Esset	2021-01-01	2021-12-31
Förvaltningen utvecklar arbetssätt som främjar digitalt innanförskap	2021-01-01	2021-12-31
Genomför utbildningsinsatser för att öka användandet av digitala verktyg inför att förvaltningen tar Esset i bruk	2021-01-01	2021-12-31
Kartlägger behov av åtgärder för att höja förvaltningens IT-mognad	2021-01-01	2021-12-31
Utförarverksamheterna införskaffar nödvändig teknisk utrustning för digitala möten	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utveckla rutiner och kunskap kring hantering av personuppgifter i verksamheterna	2021-01-01	2021-12-31

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Skarpnäcks stadsdelsnämnds budget för år 2021 är netto 1 172,6 mnkr. Investeringsbudgeten är 12,6 mnkr.

Driftbudgeten fördelas till stadsdelsnämnden med hjälp av olika fördelningsnycklar. Nämnden bedriver verksamhet inom tilldelad budget och kan vid behov göra omfördelningar. Syftet med omfördelningar är att möta verksamhetens behov.

Driftbudgetens fördelning på nämndens verksamhetsområden framgår nedan:

Verksamhetsområden, mnkr	VP 2021 Kostnader	VP 2021 Intäkter	VP 2021 Netto	Nettoprognos T2 2020	Bokslut 2019
Nämnd- och förvaltningsadministration	40,0	0,0	40,0	37,4	35,1
Individ- och familjeomsorg	175,7	44,3	131,4	132,2	127,8
varav barn- och ungdom	88,2	10,4	77,8	80,0	73,1
varav vuxna	22,3	1,4	20,9	22,6	22,8
varav socialpsykiatri	41,4	8,7	32,7	30,7	31,9
varav nyanlända	23,8	23,8	0,0	-1,1	
Ekonomiskt bistånd	53,9	11,4	42,5	47,5	41,1
Ekonomisk bistånd handläggning	20,9	0,0	20,9	21,4	22,2
Arbetsmarknadsåtgärder	13,3	3,5	9,8	11,4	9,8
Stadsmiljö	15,2	3,5	11,7	13,2	12,2
Förskoleverksamhet	276,3	22,8	253,5	250,5	256,7
Äldreomsorg	406,6	54,7	351,9	325,0	338,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	301,2	18,0	283,2	279,2	270,2
Barn, kultur och fritid	24,4	5,8	18,6	17,8	18,4
Avskrivning (stadsmiljöverksamhet)	8,7	0,0	8,7	9,5	8,5
Internränta (stadsmiljöverksamhet)	0,4	0,0	0,4	0,9	0,9
Summa	1 336,6	164,0	1 172,6	1 146,0	1 141,2

Nämnd- och förvaltningsadministration

Budget för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 40,0 mnkr vilket motsvarar 3,4 procent av nettobudgeten. I förhållande till år 2020 är detta en ökning med 2,0 mnkr. En del av förvaltningens reserv är placerad här med 4,0 mnkr. Utan reserven är budget 36,0 mnkr

vilket är en minskning med 2,0 mnkr i förhållande till 2020 och utgör 3,1 procent av nettobudgeten.

Individ- och familjeomsorg

Budgeten för individ- och familjeomsorg uppgår till 131,4 mnkr. I förhållande till 2020 är detta en ökning om 12,2 mnkr. En del av förvaltningens reserv är placerad här med 4,0 mnkr. I budgeten är ett statsbidrag på 2,2 mnkr medräknat. Budgeten används till verksamhet inom familjeenheten, vuxenenheten, samt mottagningsenheten.

Verksamhetsområdet barn och ungdom har en budget på 77,8 mnkr. I förhållande till 2020 är detta en ökning om 9,5 mnkr.

Verksamhetsområdet vuxna, missbruk har en budget på 20,9 mnkr. I förhållande till 2020 är detta en ökning om 1,8 mnkr.

Verksamhetsområdet socialpsykiatri har en budget på 32,7 mnkr. I förhållande till 2020 är detta en ökning om 0,9 mnkr.

Ekonomiskt bistånd

Budgeten för ekonomiskt bistånd och handläggning uppgår sammantaget till 63,4 mnkr. I förhållande till år 2020 är detta en ökning om 0,3 mnkr. I budgeten är ett statsbidrag på 5,0 mnkr medräknat. Budgeten används till verksamhet inom enheten för ekonomi och arbete samt mottagningsenheten.

Budgeten baseras på ett genomsnittligt medelbidrag på 9 400 kr och 410 hushåll per månad. I september 2020 fick 455 hushåll ekonomiskt bistånd, men under hösten 2020 har antalet hushåll kontinuerligt minskat.

Arbetsmarknadsåtgärder

Budgeten för arbetsmarknadsåtgärder uppgår till 9,8 mnkr. I förhållande till 2020 är detta en minskning med 0,4 mnkr.

Stadsmiljöverksamhet

Budgeten för stadsmiljöverksamhet uppgår till 11,7 mnkr. I förhållande till 2020 är detta en ökning med 1,0 mnkr. Budgeten ska finansiera kostnader för skötsel och underhåll samt renhållning av parker, naturområden, parkvägar och naturreservat. Förvaltningen ansöker om 4,5 mnkr i budgetjustering.

Förskoleverksamhet

Budgeten för förskoleverksamheten uppgår till 253,5 mnkr. I förhållande till 2020 är detta en minskning med 1,2 mnkr. Minskningen är marginell. Nämnden beräknar att medel kommer att återföras till staden eftersom befolkningsprognosen visar på att antalet barn väntas minska även 2021. I budget ingår också kostnader för öppna förskolan om 1,4 mnkr.

Budgeten baseras på det antal barn som var inskrivna våren 2020. Schablonen är höjd med 1,5 procent och pengarna är 80 procent av schablonen. Beloppen redovisas i bilaga 2:1. Under året kommer avläsning av prestationer att ske månadsvis, även under sommarmånaderna.

I budgeten för förskola är 16,6 mnkr avsatta till barn i behov av stöd. Av dessa fördelas 14,4 mnkr till enheterna, där 4,0 mnkr fördelas till enheterna efter socioekonomisk fördelning och 10,4 mnkr fördelas efter bedömning utifrån behov. Stödenhetens personalbudget uppgår till

2,2 mnkr.

Äldreomsorg

Budgeten för äldreomsorg uppgår till 351,9 mnkr. I förhållande till 2020 är det en ökning med 12,8 mnkr. Förändringen beror främst på kompensation för indexuppräknningen i ersättning till utförare och att antalet äldre över 65 år inom stadsdelsområdet fortsätter öka. En del av förvaltningens reserv är placerad här med 4,0 mnkr.

Ersättningen för hemtjänst är uppräknad med 4,5 procent. Till utförare i enskild regi är ersättningen 2,5 procent högre för att kompensera för att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte enskilda utförare har. Ersättningen för avlösning och ledsagning räknas upp med 2,7 procent. Ersättningen till dagverksamhet räknas upp med 2,7 procent.

Ersättning för vård och omsorgsboende är indexuppräknad med 3,0 procent. Ersättningen för lokalschablonen har räknats upp med 0,7 procent.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Budgeten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppgår till 283,2 mnkr. I förhållande till budget 2020 är det en ökning med 9,3 mnkr. Ökningen förklaras främst av fler prestationer, det vill säga det rörliga anslaget. Budgeten är baserad på antal prestationer per höstmätningen i augusti 2020. För barn- och vuxenboende, daglig verksamhet, korttidshem och korttidstillsyn för skolorngdom över 12 år är schablon och peng höjd med 2,8 procent. Ersättningen för hemtjänst är uppräknad med 4,5 procent. Assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) från försäkringskassan ökar med 3,5 procent. Ersättningen för avlösning och ledsagning är uppräknad med 2,7 procent.

Barn, kultur och fritid

Budget för barn, kultur- och fritidsverksamhet uppgår till 18,6 mnkr. I förhållande till 2020 är det en ökning om 1,6 mnkr. En viss del av verksamheten är externt finansierad. I budgeten är ett statsbidrag på 2,3 mnkr medräknat. Kollo ingår med 2,6 mnkr.

Investeringar

Nämnden har tilldelats 12,6 mnkr för investeringar inom stadsmiljön, 11,0 mnkr för stadsmiljöinvesteringar och 1,6 mnkr för inventarier och maskiner. I det ingår medel för tillgänglighetsåtgärder och reinvesteringar. En upprustning av en kvarterspark vid Lagmansplan i Skarpnäcks gård kommer genomföras under året. Dialog och planering inför en upprustning av kvartersparken Gåshällsparken i Kärrtorp kommer starta under hösten. Ombyggnaden planeras till 2022. Reinvesteringsmedel på 1,5 mnkr har tilldelats för upprustning av parkvägsnätet och utbyte av buskage i parker.

Resterande medel, 5,5 mnkr, avser mindre stadsmiljöinvesteringar och tillgänglighetsåtgärder. Dessa kommer att användas till att arbeta vidare med parkupprustningar utifrån den lokala parkplanen och att förbättra tillgängligheten i den fysiska utemiljön, till exempel i lekparker och parkvägsnätet.

Investeringar, mnkr	VP 2021
Upprustning av kvartersparken Lagmansplan i Skarpnäcks gård	3,0

Investeringar, mnkr	VP 2021
Upprustning av kvartersparken Gåshällsparken i Kärrtorp	1,0
Reinvesteringar	1,5
Mindre investeringar	5,5
Maskiner och inventarier	1,6
Summa	12,6

Resultatenheter

Enligt regler för ekonomisk förvaltning ska stadsdelsnämnden i samband med verksamhetsplanen fastställa förutsättningarna för resultatenheterna och ange vilka enheter som ska vara resultatenheter. Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat till följande år. Det gäller både över- och underskott som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott på maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. Inom verksamhetsområdet förskola definieras fyra enheter som resultatenheter. Nämndens resultatenheter redovisas i bilaga 1 och peng i bilaga 2. Eventuella kostnader för avskrivnings- och räntekostnader ingår i resultatenhetens resultat.

För att enheten ska få föra över sitt resultat till följande år måste enhetens åtaganden vara uppfyllda. Vidare ska varje resultatenhet upprätta en lokal verksamhetsplan och följa upp sin ekonomi varje månad.

Budgetjusteringar

Belopp i mnkr	Begärt belopp
Naturresevat	4,5
Giffri förskola	0,6
Introduktionsförskola	1,1
Klimatinvestering	1,0
Aktivitetscenter	4,5
Trygghetsskapande åtgärder	0,7
Åtgärder för biologisk mångfald.	1,1
Åtgärder kopplade till Stockholm vid vatten	1,0
Summa	14,5

Medel för naturresevat

Inom Skarpnäcks stadsdelsområde finns två naturresevat, Flatenresevatet, vilket är Stockholms största och Nackaresevatet i Stockholm stad. Båda är välbesökta, lättillgängliga och uppskattade. Under 2020 års speciella förhållanden har människor i ännu högre grad än tidigare sökt sig ut i naturresevatet och det ökande användandet förväntas fortsätta under 2021. För att upprätthålla naturresevatets kvaliteter för besökarna och för att de ekologiska värdena ska stärkas behöver markerna skötas på ett adekvat sätt. Skötselbehoven ökar i takt med att antalet besökare ökar. Genom skötselresurser kan områdena erbjuda stockholmarna en rik variation på rekreation och naturupplevelser samt stärka den biologiska mångfalden. Förvaltningen vill fortsätta naturvårdsarbetet som har bedrivits under flera år. Det innebär

bland annat att det gamla kulturlandskapet med slätterängar återskapas, ekar friställs, mulmholkar placeras ut och att depåer med död ved skapas.

Förvaltningen ansöker om 1,5 mnkr för naturvårdsinsatser enligt gällande skötselplaner.

Förvaltningen ansöker dessutom om 3,0 mnkr för fortsatta förbättringsåtgärder för att öka de rekreativa värdena och tillgängligheten i Flatens naturreservat och i Nackareservatet i Stockholms stad. Åtgärderna som avses är att fortsätta det påbörjade arbetet med skyltning, anläggning av rastplatser och utveckling av entréer och målpunkter. Förvaltningen har tagit fram ett program för utveckling av Ekudden till en attraktiv målpunkt. Det är ett arbete som består av olika delar och som förvaltningen ser som mycket angeläget att kunna påbörja.

Totalt ansöker förvaltningen enligt ovan om totalt 4,5 mnkr för att genomföra åtgärderna i naturreservaten.

Medel för giftfri förskola

Av kommunfullmäktiges budget 2021 framgår att stadsdelsnämnderna ska fortsätta arbetet med kemikaliesmarta förskolor och verka för en giftfri miljö i förskolan genom att ersätta material som har skadliga egenskaper. Skarpnäcks stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering för åtgärder som fokuserar på att minska barns exponering samt borttagandet av oönskade kemiska ämnen i förskolans miljöer.

Under 2021 planerar förvaltningen att genomföra åtgärder på nivå 3 i vägledningen för kemikaliesmart förskola. Förvaltningen ansöker om medel för arbetet med att inventera lekutrustning och markarbeten och därmed minska exponering för skadliga kemikalier. Utifrån inventeringen ska en åtgärdsplan skapas och genomföras i mån av budget.

Inom de kommunala förskolorna i Skarpnäcks stadsdelsområde finns det 110 grupper, en öppen förskola samt en introduktionsförskola.

Förvaltningen ansöker om 0,6 mnkr för att genomföra åtgärder för en giftfri förskola.

Medel för en introduktionsförskola

Förvaltningen ansöker om medel för att fortsätta och utveckla verksamheten i introduktionsförskolan på Skarpnäcksfältet. Den öppna verksamheten ska ge både barn och deras vuxna möjlighet att i samvaro med andra familjer och utbildad personal, få ta del av aktiviteter där de kan öva svenska språket. Av de familjer som har besökt Introduktionsförskolan under 2020, har 11 barn skrivits in i ordinarie förskola.

Förvaltningen ansöker om 1,1 mnkr för introduktionsförskola.

Medel för klimatinvesteringsåtgärder

Förvaltningen ansöker om budgetjustering för klimatinvesteringsåtgärder. Under förutsättningar att medel beviljas planerar förvaltningen fortsatt arbete med biokol och fossilfria arbetsmaskiner.

Förvaltningen ansöker om 1,0 mnkr för åtgärder för klimatinvesteringsåtgärder

Medel för aktivitetscenter

Förvaltningen söker medel för fortsatt drift av Mötesplats Hammarbyhöjden – aktivitetscenter. Aktivitetscentret ligger i seniorboendets huvudentré, det finns en glasad gång

som förbinder de olika huskropparna med varandra. Enheten lägger fokus på preventiva och hälsofrämjande insatser. Arbetssättet vid aktivitetscentret präglas av att skapa nätverk bland de äldre för ökad trygghet, meningsfullhet och social gemenskap. Samverkan och dialog har kontinuerligt förts med seniorboendets Bo-råd.

Förvaltningen ansöker om 4,5 mnkr för aktivitetscenter.

Medel för trygghetsskapande åtgärder

Förvaltningen söker medel för åtgärder i Matparken i Skarpnäck i enlighet med ansökan som bifogas verksamhetsplanen.

Förvaltningen ansöker om 0,7 mnkr för trygghetsskapande åtgärder.

Medel för biologisk mångfald

Förvaltningen ansöker om budgetjustering för åtgärder för biologisk mångfald. Förvaltningen planerar flertalet åtgärder som bidrar till stadens miljö- och klimatarbete inom ramen för handlingsplanen för biologisk mångfald samt klimatanpassning utanför naturreservaten.

Förvaltningen ansöker om 1,1 mnkr för åtgärder för biologisk mångfald.

Medel för Stockholm vid vatten

Förvaltningen ansöker om budgetjustering för åtgärder kopplade till Stockholm vid vatten. Under förutsättning att medel beviljas kommer förvaltningen fortsätta utvecklingen av Flatenområdet som en attraktiv målpunkt året runt. Förvaltningen planerar att utveckla området med bastu och möjligheter till omklädning, dusch och toalett som kan användas året runt. Utvecklingen ska ske med utgångspunkt i platsens historiska och kulturella värden men rustas för dagens behov av tillgänglighet, trygghet och naturnära utevistelse. Arbetet sker i samarbete med fastighetskontoret samt lokala föreningar.

Förvaltningen ansöker om 1,0 mnkr för åtgärder kopplade till Stockholm vid vatten.

Omslutningsförändringar

Belopp i mnkr	Kostnader	Intäkter	vad?
Nämnd- och förvaltningsadministration	0,0	0,0	
Individ- och familjeomsorg	42,5	42,5	
varav barn- och ungdom	9,5	9,5	statsbidrag, hyresintäkter
varav vuxna	0,5	0,5	Hyresintäkter, mm
varav socialpsykiatri	8,7	8,7	Hyresintäkter, försäljning av verksamhet, mm
varav nyanlända	23,8	23,8	Statsbidrag, hyresintäkter
Arbetsmarknadsåtgärder	2,0	2,0	Statsbidrag
Ekonomiskt bistånd	9,7	9,7	Statsbidrag, hyresintäkter
Ekonomiskt bistånd handläggning			
Stadsmiljö	3,5	3,5	Intäkter arrende

Belopp i mnkr	Kostnader	Intäkter	vad?
Förskola	2,0	2,0	statsbidrag
Äldreomsorg	44,1	44,1	Försäljning av verksamhet och hyresintäkter
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	16,6	16,6	Hyresintäkter mm
Barn, kultur och fritid	5,8	5,8	Hyresintäkter, försäljning av verksamhet, mm
Summa	126,2	126,2	

Medel för lokaländamål

Förskolor

För 2021 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 1 802 kr-2 500 kr/kvm och 40 procent för den del av hyran som överskrider 2 500 kr/kvm. För hyresnivåer över 3 000 kr/kvm och år utgår bidrag motsvarande 1/3 av 40 procent av hyreskostnaden.

Bidrag utgår för högst 10 kvm per inskrivet barn från Stockholms stad och fördelas via budgetjustering. För 2021 beräknas bidraget till nämnden bli cirka 2,0 mnkr.

Gruppbestäder

Bidrag för merkostnader för ny gruppbestadsplats LSS ges för Fogdevägen 112. Bidraget utgår med 250 kronor per dygn och bidraget till nämnden för 2021 blir cirka 0,5 mnkr.

Övriga ekonomiska redovisningar

Personalomkostnadspålägg

Stadens nämnder betalar lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkring och pensioner genom ett personalförsäkringspålägg som läggs på lönesumman. För arbetstagare födda 1956 och senare har detta beräknats till 41,45 procent för 2021. Pålägget för pensionärer födda 1955 eller tidigare till 16,0 procent.

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Nämndens kärnverksamheter bidrar på många sätt till att uppfylla ett stort antal av de globala målen i Agenda 2030, vilket har beskrivits under respektive verksamhetsmål. Under målen framgår också vilka åtgärder och aktiviteter som förvaltningen kommer att prioritera under 2021. Förvaltningen kommer under året att uppmärksamma och stärka arbetet med Agenda 2030 i sitt i analys- och utvecklingsarbete. Kommunikationen med invånarna kommer att utvecklas för att synliggöra hur nämndens verksamheter bidrar till arbetet med att uppnå de globala målen. För att förvaltningens chefer ska kunna leda arbetet kommer ett chefsforum på tema Agenda 2030 att hållas i början av året. Vissa aktiviteter som planerades att genomföras under 2020 har försenats på grund av pandemin och kommer att genomföras under 2021.

Förvaltningen kommer att analysera vilka befintliga samarbeten som behöver utvecklas, och inventera behov av ytterligare samverkan, som behövs för att stärka arbetet inom Agenda 2030.

Jämställdhetsintegrering

Förvaltningen arbetar systematiskt med att analysera könsuppdelade resultat och vidta åtgärder om omotiverade skillnader mellan könen identifieras. Alla enheter har fått i uppdrag att i arbetet med sina verksamhetsplaner för 2021 analysera sina resultat för 2020 utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Analysen ska utgöra en grund för arbetet med verksamhetsplanen, och de ska beskriva hur de planerar att arbeta med jämställdhetsintegrering under 2021.

Nationella minoriteters rättigheter

Under 2021 kommer arbetet med att säkerställa nationella minoriteters rättigheter fortsätta, i enlighet med Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter och Stockholms stads strategi för romsk inkludering 2018-2022, vilket beskrivs under relevanta verksamhetsmål. Exempelvis kommer medarbetare inom socialtjänsten att delta i en föreläsning för att stärka sina kunskaper om nationella minoriteter, och förskolan kommer att förstärka sitt arbete för att synliggöra olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoritetsspråken, i sina lärmiljöer. Barn som talar eller har anknytning till ett nationellt minoritetsspråk har rätt till förstärkt språkstöd. Förvaltningens finska förskoleavdelning Ruuhi kommer att anordna kulturaktiviteter för barnen på egen hand med stöd av de digitala verktyg som köpts in med statsbidrag. Om det är möjligt utifrån rådande läge i pandemin kommer aktiviteter riktade till finska seniorer återupptas under nästa år.

Barns rättigheter

Förvaltningen arbetar på många sätt för att säkerställa barns rättigheter, i enlighet med stadens program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022. Inom socialtjänsten finns barnrättsambassadörer som driver arbetet med att göra barnkonsekvensanalyser och är stöd gentemot berörda enheter. Samtliga enheter arbetar med att införliva barnrättsperspektivet i ordinarie arbets sätt. Ett projekt för att utveckla ett familjeorienterat arbets sätt pågår, där en av målsättningarna är att ha ett tydligt barnrättsperspektiv. En väsentlig del i familjeorienterat

arbetsätt är direkt avhängig av ett tydligt barnrättsperspektiv på så sätt att frågor kring föräldraskapet, och barnets situation, kommer vara en uttalad del inom vuxenutredningar såväl som i barnutredningar. Under året kommer förvaltningen bland annat att utvärdera om framtagna arbetsätt stödjer barns delaktighet i problemformuleringen och i insatsens anpassning utifrån en modell som använts inom tidigare forskning om barns delaktighet. Likaså fortsätter ett pilotprojekt för att utvärdera Bra-samtal med barn som bor i osäkra boendeförhållanden, se aktivitet under mål 1.4.

Förskolan arbetar på många olika sätt för barn att ska kunna uttrycka sina tankar och idéer, bli lyssnade till och få mer utrymme och inflytande i vardagen. Genom att stötta barns verbala och icke verbala kommunikation synliggörs barns olika perspektiv och åsikter. Exempelvis används TAKK, tecken som alternativ och kompletterande kommunikation. Detta är en del i ett demokratiskt arbete som gynnar varje barns språk- och identitetsutveckling. Varje förskoleenhet har barnombud som ska verka för att barnperspektivet stärks och beaktas i arbetet, och att barnens behov beaktas. De är också en stödfunktion vid misstanke om att barn får illa. Förskolans arbete för barns delaktighet beskrivs även under mål 1.3 och nämndmålet "Flickor och pojkar är delaktiga och har inflytande i förskolans utbildning".

Barns intressen tas även tillvara i utvecklingen av stadsmiljön, exempelvis vid upprustning av lekparker och parker.

Systematiskt kvalitetsarbete

Stadens system för integrerad styrning och ledning stödjer nämndens verksamheter att ha ett tydligt fokus på resultat för invånarna. Ekonomiavdelningen har ansvaret för att samordna arbetet med att ta fram verksamhetsplan, tertialuppföljningar, verksamhetsberättelse och den ekonomiska uppföljningen.

Förvaltningen har under 2020 fortsatt arbetet med att integrera ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt SOSFS 2011:9, som gäller för socialtjänst och äldreomsorg, i ILS webben. Detta görs i syfte att underlätta för verksamheterna att följa upp det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetet kommer att slutföras under 2021.

Ett utvecklingsarbete pågår även kring systematisk hantering av avvikelser, synpunkter och klagomål samt lex Sarah-rapportering. Förvaltningen har under 2020 utvecklat sina rutiner för hantering, analys och återkoppling av invånarnas synpunkter och klagomål, samt av avvikelser som inträffar i verksamheterna, och under 2021 kommer implementeringen av detta att fortsätta. Utvecklingsarbetet syftar till att förebygga och rätta till fel och brister för att utveckla och förbättra verksamheten.

Arbetet med internkontroll är en viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med intern kontroll är att säkra en effektiv förvaltning och förhindra allvarliga fel och skador. Den utveckling av internkontrollarbetet som pågått inom förvaltningen under de senaste åren har ökat förutsättningarna för att oönskade händelser som kan hindra nämnden från att uppnå sina mål identifieras, förebyggas och hanteras. Ett reviderat system för intern kontroll bifogas till verksamhetsplanen.

Förvaltningen analyserar resultaten från inspektioner, brukarundersökningar, verksamhetsuppföljningar, avvikelser samt synpunkter och klagomål. Andra viktiga underlag

i analysarbetet är verksamhetens olika metoder som stödjer kvalitetsarbetet som olika bedömnings- och utredningsinstrument, självvärderingsmetoder, intervjuer, observationer, granskningar och reflektion kring olika arbetsprocesser.

I enlighet med stadens program för kvalitetsutveckling arbetar förvaltningen för att Skarpnäcks invånare ska få en effektiv och god service. Alla verksamheter ska utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete, och det ska ligga till grund för verksamhetsplanering och förändringsarbete. Invånarnas synpunkter värdesätts, tas tillvara och utgör en viktig grund för kvalitetsutveckling. Medarbetarna uppmuntras till att vara aktiva och innovativa för att utveckla verksamheten. Detta möjliggörs genom att chefer ger medarbetare utrymme, incitament och verktyg för att omsätta goda idéer till verksamhetsutveckling.

För att främja arbetet med innovation och digitalisering arbetar förvaltningen med att stärka det aktiva medarbetarskapet samt att stötta cheferna i ett utvecklingsorienterat ledarskap. Under 2021 kommer förvaltningen att arbeta med kollegialt lärande för cheferna genom att lyfta goda exempel både inom och utom förvaltningen. Förvaltningen ser att det finns ett behov av dialog och reflektion kring verktyg och arbetssätt. Inom socialtjänsten och i hälso- och sjukvården kommer förvaltningen att prioritera arbetet med införandet av Esset som förväntas leda till en kvalitetsutveckling i arbetet.

Förvaltningen deltar i stadens gemensamma aktiviteter för att sprida goda idéer och metoder inom olika verksamheter, exempelvis mässa för goda exempel och genom att uppmana verksamheter att delta i kvalitetsutmärkelsen.

Intern och extern samverkan – såväl inom staden som med offentliga aktörer, civila samhället, föreningsliv, näringsliv med flera – bidrar också till kvalitetsutveckling och stärker förvaltningens innovationskapacitet. I möten och samverkan med andra aktörer sker ett ömsesidigt lärande och nya arbetssätt och metoder utvecklas. Förvaltningen samverkar med universitet och utbildningsanordnare för att säkra kompetensutveckling och för att följa utvecklingen inom utbildningarna, för att bättre kunna möta studenters behov vid verksamhetsförlagd utbildning. Förvaltningen deltar också i ett forskningssamarbete mellan Stockholms stad, Region Stockholm och Stockholms universitet som syftar till att förbättra datautbytet mellan regionen och stadens äldreomsorg.

Det finns strukturella hinder som påverkar möjligheten att bedriva förändringsarbete. Ett exempel på detta är att samverkan mellan olika aktörer, exempelvis socialtjänst, skola, polis och regionen, försvåras av de sekretessbestämmelser som gäller för de olika myndigheterna. Sekretessbestämmelserna begränsar möjligheterna till att utbyta information gällande enskilda individer, i syfte att ge dem stöd. Det blir därför viktigt att få individens eller vårdnadshavarnas samtycke till att dela information mellan olika aktörer, det är dock inte alltid möjligt att få samtycke av olika skäl. Sekretessbestämmelserna kan också utgöra ett hinder i samverkan med andra myndigheter för att motverka missbruk av välfärdssystem. Det är av stor vikt att hitta välfungerande metoder för samverkan mot välfärdsfusk, för att säkerställa att offentliga medel används på rätt sätt, och att förtroendet för offentliga verksamheter bibehålls.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör	2021-01-20